

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองตาคง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

นางสาว วรรณะภักดิ์ แสงทะเล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

คำนำ

จากความพร้อมของหมู่บ้านหนองตากง ที่ได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุนเพื่อรองรับการจัดการจัดสรร
โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านแล้วนั้น เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนา
กองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ รวมถึง
การบริหารจัดการที่โปร่งใสจึงมีการประเมินเพื่อจะได้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองตากง
หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จะสามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์
ประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด โดยนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
ที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้าน เป็นผู้วิจัยและเขียนรายงานการประเมินในรูปของ “สารนิพนธ์” เพื่อ
แสดงให้เห็นความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงแก้ไข เป็นการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ
ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและของนักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

วรธรรณะภัค แสงทะเล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทคัดย่อ

วรรณะศักดิ์ แสงทะเล : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองตาดง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์เรืออากาศเอก ประโยชน์ คำสวัสดิ์, 180 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านหนองตาดง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2545

ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านหนองตาดง จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ด้รับการอุดหนุนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2544 เป็นกองทุนที่มีความเข้มแข็ง เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ รวมถึงการสนับสนุนให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งระบบการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นระบบที่ช่วยให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกัน อีกทั้งระบบการบริหารจัดการกองทุนเป็นระบบประชาธิปไตย โดยการถือเสียงข้างมากในการดำเนินงาน ระบบเอกสาร กระบวนการพิจารณาเงินกู้ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ มีการจัดการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อการพิจารณาการดำเนินงานที่ผ่านมาว่ามีข้อบกพร่อง ผิดพลาด อุปสรรค ตลอดจนปัญหาอย่างไรบ้าง และช่วยกันระดมเงินสมองหาแนวทางแก้ไข จากผลการดำเนินงานและผลกำไรที่เกิดขึ้นทำให้แนวโน้มของกองทุนที่จัดตั้งเป็นรูปเป็นร่างและเป็นระบบที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งทำให้กองทุนมีความเข้มแข็งและเอื้อประโยชน์แก่สมาชิกในหมู่บ้านทุกคน คามสิทธิที่ทุกคนเป็นเจ้าของกองทุนนั่นเอง และจากความพยายามของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนมีผลทำให้กองทุนหมู่บ้านหนองตาดงได้รับรางวัลกองทุนดีเด่นประจำตำบลหนองบัวศาลาปี 2545

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้จัดทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัยประเมินผล อาทิ เช่น

- อาจารย์เรืออากาศเอก ประโยชน์ คำสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- นายสุทธิ บุญหมื่นไวย ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำและปรึกษาทางด้านวิชาการ
- ประธานกรรมการบริหาร และเจ้าพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวศาลา ที่ให้ข้อมูล และเอื้อเฟื้อสถานที่ในการประชุม
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลหนองบัวศาลา และพัฒนาชุมชนอำเภอ ที่ให้ข้อมูลและคำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ และการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
- พระอธิการอรุณ จรณัฐมโม เจ้าอาวาสวัดบ้านหนองตาคง ที่ให้ข้อมูลและเอื้อเฟื้อสถานที่ในการจัดประชุม
- อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านหนองตาคง ที่ให้ข้อมูล
- นายประเสริฐ สิทธิวงศ์ ประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน, คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก
- นายทองอยู่ แซงทะเล กำนันตำบลหนองบัวศาลา, คณะกรรมการหมู่บ้าน, ผู้นำชุมชน ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก และขอบกุ่มพี่น้องในหมู่บ้านที่ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ทำนนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ประสบความสำเร็จในชีวิต

วรรณะภักดิ์ แซงทะเล

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อาจารย์เรืออากาศเอก ประ โยชน์ คำสวัสดิ์)

กรรมการสอบ

.....
(อาจารย์พีรพงษ์ อุฑารสกุล)

.....
(สุทธิ บุญหมื่นไว)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและประเมินโครงการ

.....
(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ.....

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทคัดย่อ	ข
หน้าอำนวยการ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ช
สารบัญรูปภาพ	ซ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
กรอบแนวความคิดทฤษฎี	3
วิธีดำเนินการ	5
ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	7
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	9
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	12
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	14

	หน้า
การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	22
หลักการประเมินโครงการแบบซีพีพี (CIPP Model)	23
การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	24
เอกสารหลักวิชาอื่นๆ	24
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	25
รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	25
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	26
ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	27
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ	48
ผลการประเมินบริบทชุมชน	48
ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	64
ผลการทดลองวิธีใหม่	69
ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้	70
ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	70
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์	71
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
สรุป	73
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ	76
ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมหรือต่อไป	76

	หน้า
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก ก แบบรายงาน บร.1 – บร.12	79
ภาคผนวก ข ระเบียบสำนักนายกฯ ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนฯ	125
ภาคผนวก ค ระเบียบสำนักนายกฯ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนฯ	133
ภาคผนวก ง ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ (ฉบับที่ 3 และ 4)	154
ภาคผนวก จ แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนฯ	163
ภาคผนวก ช ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหนองคาง	170

สารบัญแนกฏมม

แผนกฏมมที่ 1.1 ประเด็นที่ประเมินและการพิจารณาความสัมพันธ์และความสอดคล้อง	3
แผนกฏมมที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของ สตัฟเฟิลบีม	23
แผนกฏมมที่ 4.1 ขั้นตอนการดำเนินโครงการชูปชีวิตธุรกิจไทย	51

สารบัญแนกฏมม

รูปที่ 4.1 การขยายตัวของชุมชน	56
รูปที่ 4.2 เขตติดต่อหมู่บ้านหนองคาง	60
รูปที่ 4.3 การลดลงของพื้นที่ทำการเกษตร	61

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 3.1	ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการประเมินบริบท	28
ตารางที่ 3.2	ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการประเมินปัจจัยนำเข้า	33
ตารางที่ 3.3	ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการประเมินกระบวนการ	35
ตารางที่ 3.4	ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการประเมินผลผลิต	39
ตารางที่ 4.1	แนว โน้มความยากจนในประเทศไทยปี 2531-2544	49
ตารางที่ 4.2	คู่มือการชำระเงิน	53
ตารางที่ 4.3	จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร	62
ตารางที่ 4.4	จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ	64
ตารางที่ 4.5	รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	65

บทที่ 1

บทนำ

ความนำ

การเขียนสารนิพนธ์ในบทนี้ เป็นการชี้แจงให้เห็นว่าในการจัดทำสารนิพนธ์นั้น มีเหตุผลความจำเป็นอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร วัตถุประสงค์เพื่ออะไร ผู้จัดทำสารนิพนธ์ใช้กรอบแนวความคิดทฤษฎีอะไร มีวิธีดำเนินการอย่างไร และมีผลที่คาดว่าจะได้รับอะไรบ้าง โดยได้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ
3. กรอบแนวความคิดทฤษฎี
4. วิธีดำเนินการ
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. หลักการและเหตุผล

รัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีเจตนาที่จะแก้ไขปัญหาค่าความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการหมู่บ้านให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง รวมทั้งเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม เพื่อเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานพัฒนาอาชีพ ตลอดจนบรรเทาหตุถูกเงินหรือความจำเป็นเร่งด่วนและเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนอยู่ในหมู่บ้าน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการกองทุนของตนเอง และสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน นำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตอีกด้วย

จากความพร้อมของหมู่บ้านหนองตาคงที่ได้จัดตั้งกองทุนและได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านแล้วนั้น เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงการบริหารจัดการที่โปร่งใส จึงต้องมีการประเมินเพื่อจะได้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้าน

หนองคาย หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จะสามารถดำเนินการ
ได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลอย่างน้อยเพียงใด โดยนักศึกษาหลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิตที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้าน จะเป็นผู้เขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินใน
รูปของ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควร
ปรับปรุงแก้ไข เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและของ
นักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบรรลุเป้าหมายอย่างน้อยเพียงใด
- 2) เพื่อศึกษาให้ทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ช่วยส่งเสริมหรือขัดขวาง การบรรลุ
เป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน
- 3) เพื่อศึกษาให้ทราบถึงความเข้มแข็งของหมู่บ้าน และความสามารถในการบริหารจัดการกอง
ทุนหมู่บ้าน
- 4) เพื่อศึกษาให้ทราบถึงภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านในหลายๆ ด้าน เช่น กระบวนการจัดตั้ง กฎ
ระเบียบที่สำคัญ กิจกรรมหลักของกองทุนหมู่บ้าน และความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับกองทุน
หมู่บ้าน
- 5) เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับนำมาประกอบการจัดทำ “สารนิพนธ์” ตามหลักสูตรประกาศนียบัตร
การจัดการและการประเมินโครงการ

3. กรอบความคิดทฤษฎี

การประเมินโครงการในครั้งนี้มีแนวความคิดและรูปแบบการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการ
ประเมิน ดังนี้

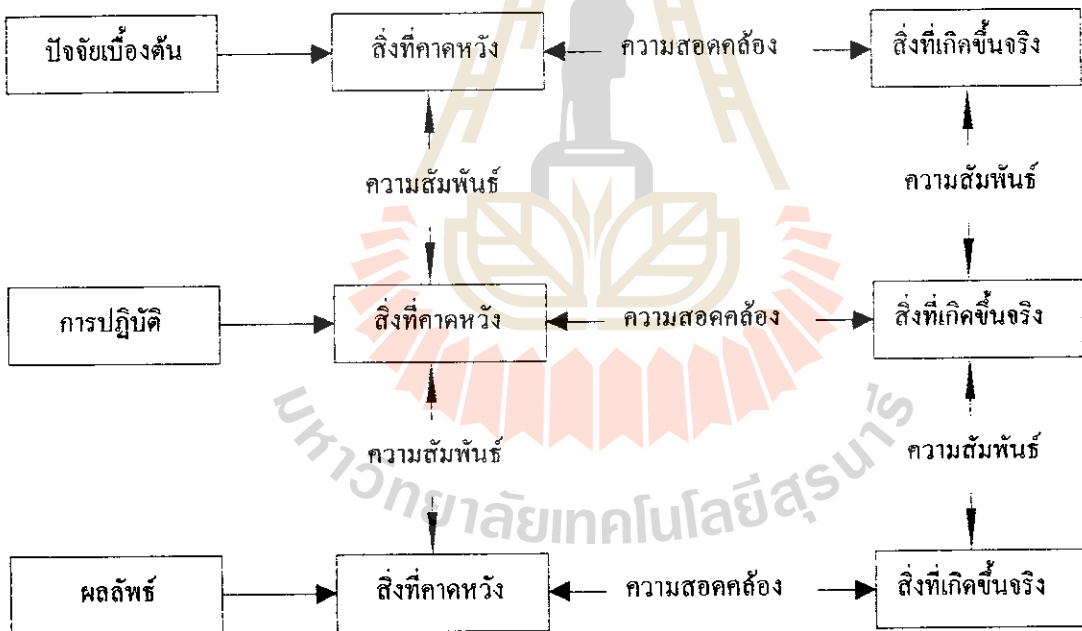
3.1 แนวคิดการประเมินของโพรวิส (Provus's discrepancy Evaluation) โพรวิส ได้กล่าวถึง
ความหมายของการประเมินว่า เป็นการกำหนดเกณฑ์ มาตรฐาน และการค้นหาช่องว่างระหว่าง
สิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดข้อบกพร่องของโครงการ และนำรูปแบบการ
ประเมินความสอดคล้องที่เป็นกระบวนการของการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการปฏิบัติ
ที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้นที่กั้นขั้นตอน และจะมีการพิจารณาความแตกต่างระหว่างสิ่งที่
เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานของโครงการให้มี
ประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

- 1) การบรรยายโครงการ
- 2) การประเมินการดำเนินงานของโครงการ
- 3) การประเมินกระบวนการของโครงการ
- 4) การประเมินผลผลิตของโครงการ
- 5) การประเมินค่าใช้จ่ายและผลกำไร

3.2 แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสเตก (Stake's Concepts and Model of Evaluation)

สเตกได้กล่าวถึงการประเมิน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย แล้วนำมาจัดให้เป็นระบบที่มีความหมายในการประเมิน โดยได้นำเสนอรูปแบบการประเมินแบบ “เคาทิแนนซ์” (Stake's Countenance Model) ซึ่ง สเตก ได้นำเสนอความสัมพันธ์และความสอดคล้องของการใช้เมตริกทั้งสอง ดังแสดงในแผนภูมิ 1.1

แผนภูมิ 1.1 ประเด็นที่ประเมินและการพิจารณาความสัมพันธ์และความสอดคล้อง

3.3 แนวความคิดและรูปแบบการประเมินชีพพีของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

สตฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” รูปแบบการประเมินแบบชีพพี (CIPP Model) มีรายละเอียดดังนี้

1) การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการ โครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมิน เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็งของสมพันธ์ เตชะอธิก (อ้างอิงใน ชีระพงษ์ แก้วหาวงษ์) องค์ประกอบที่สำคัญในการพิจารณาถึงความอยู่รอด หรือการดำรงอยู่ได้ขององค์กรชุมชนและความเป็นชุมชน คือ

- 1) ความมีอุดมการณ์ร่วม
- 2) มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน
- 3) การมีผลประโยชน์ร่วมกัน
- 4) ทรัพยากรบุคคลเป็นส่วนสำคัญขององค์กร
- 5) สมาชิก
- 6) การบริหารจัดการ
- 7) กิจกรรม
- 8) ทรัพยากรที่เป็นทุนและงบประมาณ

ซึ่งในประเมินโครงการครั้งนี้เป็นการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ผู้จัดทำสารนิพนธ์เลือกใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) และใช้แนวความคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็งเพื่อวิเคราะห์ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างและประชากรที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ ประชากรในหมู่บ้านหนองตากง

4.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1) แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการข้อมูลเชิงลึก เพื่อให้ทราบถึงความคิด ทักษะคติ ได้แก่ แบบ บร.1 – บร.12

2) แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นชุดของคำถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการทราบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการ

3) แบบการสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการสังเกตพฤติกรรม ปฏิริยาของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสังเกต โดยจะมีการจดบันทึกข้อมูลทันทีที่สังเกตเห็นเหตุการณ์นั้น

4.3 ศึกษาจากแหล่งของข้อมูล

1) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากประชาชนในหมู่บ้าน

2) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือ แหล่งข้อมูลที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์เลือกใช้ข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน บันทึกต่างๆ ที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้แล้ว เช่น ข้อมูลของ อบต., กำนัน เป็นต้น

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.4.1 แบบสัมภาษณ์ จะใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่อง

- 1) กระบวนการจัดตั้งกองทุน
- 2) ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) ความสามารถในการดำเนินธุรกิจและชำระเงินคืน
- 4) บทบาทของกองทุนในการพัฒนาชุมชน

4.4.2 แบบสอบถาม จะใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่อง

- 1) ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน
- 2) กระบวนการจัดตั้งกองทุน, กระบวนการจัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุน
- 3) ทักษะคติที่มีต่อกองทุน

4.4.3 แบบการสังเกต จะใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่อง

- 1) ระบบสังคมวัฒนธรรม
- 2) ความร่วมมือ ความสามัคคีของคนในหมู่บ้าน
- 3) การร่วมแสดงความคิดเห็น

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปผลโดยค่าสถิติ เพื่อที่จะนำค่าสถิติไปตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนด แล้วนำมาสรุปผลโดยการประมวลความคิดเห็นเป็นข้อความที่จะนำไปใช้อธิบายในประเด็นที่ต้องการ

4.6 การจัดทำสารนิพนธ์ เป็นการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งการสรุปผลมาจัดทำเป็นรูปเล่ม เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาข้อมูล

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
- 2) ทราบปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ช่วยส่งเสริมหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน
- 3) ทราบความเข้มแข็งของหมู่บ้าน และความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- 4) ทราบภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ กระบวนการจัดตั้ง กฎระเบียบที่สำคัญ กิจกรรมหลักของกองทุนหมู่บ้าน และความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
- 5) ได้ข้อมูลสำหรับนำมาประกอบการจัดทำ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านหนองตามคง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

“กองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านหนองตาคง

“คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองตาคง

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองตาคง

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความนำ

ในบทนี้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้รวบรวมหลักวิชาต่างๆ ซึ่งได้ประมวลผลจากแนวความคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่นๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมินที่จะนำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้มีความถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการ ซึ่งมีเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองคาย หมู่ 8 ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
8. หลักการประเมินโครงการแบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model)
9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มและการแก้ไขปัญหา รวมถึงเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- 2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตจัดการหมู่บ้านและชุมชน ด้วยคุณค่าและภูมิปัญญา

ท้องถิ่น

- 3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
- 4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชา

สังคม

- 5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิกภายในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง

3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544

3)ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

4)ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและ
บริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

5)ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและ
บริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544

6)ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและ
บริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545

7)แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตาม
หนังสือที่ บร 0301 (กทบ./ว133 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2544)

ในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์จะใช้แนวทาง นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าว เป็นหลักในการประเมิน
โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีชื่อย่อว่า กทบ. นายกรัฐมนตรี
หรือรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่
นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขธิการคณะ
กรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ฯลฯ
และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขธิการนายก
รัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขาธิการ

2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจแต่งตั้งอีกได้ใน
กรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้

ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน หรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่แต่งตั้งแล้ว

3. การพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1) ตาย
- 2) ลาออก
- 3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- 4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- 5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

4. การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ในการประชุมคราวใดถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

5. คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- 2) กำหนดแผนการจัดการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- 3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- 4) กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงานกองทุน
- 5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- 6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน
- 7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- 8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- 9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงานอาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างรัฐ-

วิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

11) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

6. การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 4 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

7. ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ที่ได้การแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้มีมติประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมและ ค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

2. สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการอนุกรรมการ

3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน

4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน

5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน

6) จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน

7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหาร และจัดการกองทุน

8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(รายละเอียดสามารถดูได้จากภาคผนวก)

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังต่อไปนี้

1) จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าประชุม

2) มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนไม่น้อยกว่า 9 คน และไม่เกิน 15 คน

3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จะต้องประกอบไปด้วยทั้งชายและหญิงในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน

4) ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง

5) เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

คณะกรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน

2) ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบคณะกรรมการกำหนด และต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

3) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชน หรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

4) สำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือนและ
วิสาหกิจชุมชน ในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้น ตลอดจนสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าว
ของกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

5) พิจารณาการให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

6) ทำนิตกรรมสัญญา หรือดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน

7) จัดทำหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือได้ตกลงกัน หรือตามที่สมาชิก
จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมด ลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอ และจะต้อง
ดำเนินการให้เสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง

8) จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่
เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับ
อนุมัติให้เบิกจ่าย ปฏิบัติตามหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้น
ตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และคณะ
กรรมการกองทุนจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนซึ่งพ้นตำแหน่ง
ตามวาระตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน ภายในระยะเวลาสามสิบวัน กรรมการกองทุน
ซึ่งพ้นตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้
นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1) ตาย

2) ลาออก

3) คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวน
กรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

4) ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวน
สมาชิกทั้งหมด

5) มีลักษณะต้องห้าม (ข้อ 17 (4) (5) (6) และ (7) ตามระเบียบสำนักนายก
รัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและ
บริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 หน้า 18)

6) คณะกรรมการให้ออก เนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าขาดคุณสมบัติและมี
ลักษณะต้องห้าม

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นตำแหน่งก่อนวาระ คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งบุคคลจากสมาชิกเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการกองทุนแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

การประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4.1 การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1) จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ. 2 จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

2) ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

3) เปิดบัญชีกับธนาคาร

4.2 การประเมินความพร้อมกองทุน

1) การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน

2) คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน

3) ความรู้ ประสบการณ์และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน

4) ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน

5) การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน

6) การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน

7) การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอนุมัติเงินจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านติดต่อธนาคารที่กำหนดให้เปิดบัญชีกองทุน เพื่อทำหลักฐานการรับเงินจัดสรรประกอบด้วยเอกสารดังนี้

1) สมุดบัญชีเงินฝากกองทุน

2) มติที่ประชุม ซึ่งเห็นชอบและมอบหมายให้คณะกรรมการกองทุน เป็นผู้มีอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญากับธนาคาร ไปแสดงต่อธนาคารฯและมติดังกล่าวต้องให้ประธานกรรมการของกองทุนลงนามกำกับ และรับรองสำเนาครบทุกหน้า

3) บัตรประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการกองทุน

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองตากง หมู่ 8 ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมือง จังหวัด ราชสีมา

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองตากง ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อการส่งเสริมและสร้างนิสัย
การออม เสียสละ เลือ้อาทรและเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพรวมทั้งเอื้อประโยชน์
ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
หนองตากงไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองตากง พ.ศ. 2544”

ข้อ 2 ชื่อกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ตั้งอยู่เลขที่ 93 หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30000 โทรศัพท์ 01 - 8797207

ข้อ 3 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านหนองตากง

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านหนองตากง

“คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้านหนองตากง

“หุ้น” หมายความว่า การออมทรัพย์ในรูปแบบหนึ่งโดยมูลค่าของหุ้นให้เป็นไปตามที่
กองทุนกำหนด

“เงินฝากสัจจะ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกตกลงที่จะฝากหรือออมไว้กับกองทุนตาม
แต่จะตกลงกัน โดยถือว่าเงินออมเป็นเงินสะสม และจะถอนหรือปีคบัญชีได้ก็ต่อเมื่อพ้นพ้นสภาพ
การเป็นสมาชิกตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกหมู่บ้านหนองตากง

“ที่ประชุมสมาชิก” หมายความว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี หรือที่ประชุมใหญ่
วิสามัญ

ข้อ 4 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

4.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก

4.2 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงิน สัจจะและเงินรับฝาก

4.3 เพื่อให้บริการกู้เงินแก่สมาชิก

4.4 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม 4 ประการคือ

1) เป็นคนมีความซื่อสัตย์

2) เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว

3) เป็นคนไม่มัวเมาในอบายมุข

4) เป็นคนผู้รักสามัคคี

4.5 เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม 4 ประการ

1) เป็นคนเก่งเรียนไฝ่หาความรู้ใหม่ๆ

2) เป็นคนคิดเก่ง คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา

3) เป็นคนเก่งงาน ขยันการงานและมีความรับผิดชอบการงาน

4) เป็นคนเก่ง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคน

ข้อ 5 แหล่งที่มาของกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2) เงินกู้ยืม

3) ดอกหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินกองทุน

4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า

5) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก

6) เงินค่าหุ้น

7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก

8) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันใด

ข้อ 6 คุณสมบัติของสมาชิก

1) เป็นที่พำนัก หรือพักอาศัยในหมู่บ้านหนองตาดง, เต็มเขต, วรรณการ 3,4, ทิววิมาน, สายลม, กุรุสภา, เพชรลดา เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน

2) เป็นผู้มิมีนิสัยดองใจ มีความรู้ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของกองทุน

3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

5) อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์กองทุนเป็นสำคัญ

6) มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวน

หุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

ข้อ 7 การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุน ได้ที่คณะกรรมการกองทุน

2) ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อที่ 6 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของ กองทุนหมู่บ้าน ได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ในลักษณะปัจเจกบุคคลหรือ กลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัคร

3) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก โดยชอบธรรม

ข้อ 8 เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาคุณสมบัติตามข้อ 6 และเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้า เป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้นและเงิน ผ่ากสัจจะภายใน 7 วัน นับจากวันที่ได้รับ แจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

ข้อ 9 สมาชิกขาดหรือสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) ตาย

2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

4) ที่ประชุมใหญ่ สมาชิก มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ร่วมประชุม

5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือ หรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าประการใด

6) จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมาชิก

7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้

8) มีลักษณะและคุณสมบัติกับข้อ 6

ข้อ 10 สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สินหรือภาระผูกพันใดๆ กับกองทุนทั้งสิ้นในฐานะของผู้กู้และผู้กู้ ประกัน อาจขอลาออกจากการเป็นสมาชิกของกองทุนได้โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อพิจารณาอนุญาตและให้ขาดการเป็นสมาชิก ในวันที่คณะกรรมการกองทุน ดำเนินการอนุญาต

ข้อ 11 ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกอาจยื่นคำขอเป็นสมาชิกใหม่ได้แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นผู้ที่ขาด จากการเป็นสมาชิกต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ข้อ 12 การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า คณะกรรมการกองทุนคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้ากับการ เป็นสมาชิกทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคล กลุ่มหรือองค์กรชุมชนเป็นรายๆ รายละ 10 บาท โดย สมาชิก จะต้องชำระเมื่อได้รับการพิจารณาตามข้อ 7 และต้องชำระภายใน 7 วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้ง จากคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 13 หุ้นๆ หนึ่งมูลค่าหุ้นละ 10 บาท สมาชิกแรกเข้าตามข้อ 7 จะต้องถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่อยู่ในกองทุน โดยสามารถชำระค่าหุ้นและ

เพิ่มหุ้นได้ปีละหนึ่งครั้ง ในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีกองทุนในขั้นต้นนี้กองทุนกำหนดจำนวนหุ้นไว้ทั้งสิ้น 5,000 หุ้น (ห้าพันหุ้น)

ข้อ 14 วิธีการชำระค่าหุ้นสมาชิกสามารถชำระค่าหุ้น โดยวิธีการดังนี้

1) ชำระโดยใช้เงินสด

ข้อ 15 เงินฝากสัจจะ สมาชิกทุกคนต้องส่งเงินฝากสัจจะทุกเดือน ๆ ละเท่าๆ กันในวงเงินไม่ต่ำกว่า 10 บาท และสูงสุดไม่เกิน 500 บาทต่อเดือนภายในวันที่ 5 ของเดือนและสามารถเพิ่มจำนวนเงินสัจจะ ได้ปีละ 1 ครั้ง ในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีพร้อมกันนี้สมาชิกสามารถถอนและเปิดบัญชีได้ก็ต่อเมื่อพ้นสภาพการเป็นสมาชิก

ข้อ 16 เงินรับฝากสมาชิกสามารถนำเงินฝากไว้กับกองทุนได้ ในวงเงินสูงสุดไม่เกินรายละ 5,000 บาท โดยสามารถฝากได้ไม่จำกัดจำนวนคนในหนึ่งเดือนและจะถอนได้ไม่เกินหนึ่งครั้งต่อเดือน โดยจะได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อย 5 ต่อปี

ข้อ 17 สมาชิกจะพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ความสามารถชำนาญเพื่อเป็นคณะกรรมการกองทุนภายใต้ระบอบประชาธิปไตย จำนวน 15 คน

ข้อ 18 คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เลขานุการเหรัญญิก และประชาสัมพันธ์กองทุนประกอบด้วยที่ปรึกษาของกองทุนจำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

ข้อ 19 คณะกรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี ในวาระแรกเมื่อครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่งให้กรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด กรรมการกองทุนที่จับสลากออก มีสิทธิ์ได้รับคัดเลือกเข้าเป็นกรรมการได้อีก

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการกองทุนทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ และคณะกรรมการกองทุนจะจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งวาระภายในระยะเวลา 30 วัน

กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ข้อ 20 คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ให้เป็นตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ระเบียบการจัดตั้งและบริการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ข้อ 21 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) บริหารจัดการกองทุนตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน

- 2) ออกระเบียบข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน
- 3) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
- 4) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 22 ประธานกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- 1) เป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการกองทุน
- 2) เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุน
- 3) แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุน เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามมติหรือตามที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมาย
- 4) ปฏิบัติงานตามหน้าที่อื่นๆ ตามข้อบังคับและมติของกรรมการกองทุน

ข้อ 23 ให้รองประธานกรรมการกองทุนทำหน้าที่แทนประธานกรรมการกองทุนเมื่อประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือเมื่อประธานกรรมการกองทุนมอบหมายให้ทำการแทน

ข้อ 24 ถ้าประธานกรรมการกองทุน และรองประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมคราวหนึ่งคราวใดได้ ให้ที่ประชุมเลือกคณะกรรมการกองทุนคนใดคนหนึ่งสำหรับการประชุมคราวนั้น

ข้อ 25 เற்றுญิกกองทุนมีหน้าที่รวบรวมจัดเก็บ ดูแล รักษาเงิน และรายได้ของกองทุน รวมทั้งจัดทำบัญชีพร้อมทั้งควบคุมการใช้จ่ายเงินกองทุนให้เป็นไปอย่างรอบคอบและเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อ 26 เลขานุการกองทุนมีหน้าที่ติดต่อประสานงานทั่วไป นัดประชุมกรรมการกองทุนจดและบันทึกรายงานการประชุม ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 27 ผู้ตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี กำกับ ดูแลเงินกองทุนให้เป็นไปตามมติที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 28 ประชาสัมพันธ์มีหน้าที่ผลิตเอกสารสิ่งพิมพ์ให้ข่าวสารแก่สมาชิกและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 29 กรรมการกองทุนอื่นๆ ให้มีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมาย

ข้อ 30 คณะกรรมการกองทุนต้องมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง แต่ถ้ามีความจำเป็นประชุมเรียกประชุมได้มากกว่า 1 ครั้ง และต้องมีกรรมการกองทุนเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะครบองค์ประชุม

ข้อ 31 การวินิจฉัยชี้ขาดที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก และกรรมการมีเสียงในการลงคะแนน
1 เสียง ในกรณีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงหรือเป็นผู้
ชี้ขาด

ข้อ 32 ประเภทการกู้ยืมสมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่าย
ในกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) การพัฒนาอาชีพ
- 2) การสร้างงาน
- 3) การสร้างหรือเพิ่มรายได้
- 4) ลดรายจ่าย
- 5) บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน เช่น การเจ็บป่วย การศึกษาเล่าเรียนบุตร

ฯลฯ

ข้อ 33 การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจาก
คณะกรรมการกองทุนโดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

ข้อ 34 ลักษณะโครงการ สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินตามนัย 32 (1) (2) (3) และ (4)
ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติเป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้เป็นจริงมีความเป็นไปได้ทาง
การตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าในการลงทุน

ข้อ 35 วงเงินกู้ เงินกู้ตามข้อ 32 (1) (2) (3) และ (4) ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งในวงเงิน
ไม่เกินสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้อย่างใดเกินกว่าสองหมื่นบาท
คณะกรรมการจะเรียกกองทุนสมาชิก ให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้
รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

โครงการที่สมาชิกขอกู้ตามข้อ 32 (5) ต้องเป็นการกู้เฉพาะกรณีเพื่อการอันจำเป็นหรือมี
ประโยชน์ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรแต่จะให้เงินกู้เพื่อการสุรุ่ยสุร่าย หรือการเก็งกำไรไม่ได้
ในวงเงินไม่เกิน 3,000 บาท

ข้อ 36 การดำเนินงานตามโครงการที่ขอกู้และจัดทำรายงาน สมาชิกจะต้องดำเนินโครงการ
ที่ขอกู้ให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์และจัดทำรายงานความก้าวหน้าตามแบบรายงานที่
คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 37 การทำสัญญา เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตาม
แบบเงื่อนไขที่กำหนด

ข้อ 38 หลักประกันเงินกู้มีข้อกำหนดดังต่อไปนี้

1) เงินกู้ตามข้อ 32 (1) (2) (3) และ (4) ต้องใช้สมาชิกของกองทุนจำนวนสองคน

เป็นผู้ค้ำประกันหรือหลักทรัพย์ เช่น นส. 3 ก. โฉนดที่ดิน ทะเบียนรถสำหรับเงินกู้ตามข้อ 32 (5)
ให้ทำสัญญาเพียงอย่างเดียว

ข้อ 39 การชำระคืนเงินกู้ เงินชำระหนี้สำหรับเงินกู้ กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

1) เงินกู้ตามข้อ 32 (1) (2) (3) และ (4) ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินพร้อมดอกเบี้ย ภายในหนึ่งปี
โดยวิธีการผ่อนชำระเป็นรายเดือน หรือชำระครั้งเดียว

2) เงินกู้ตามข้อ 32(5) ให้ผู้กู้ส่งเงินกู้ตามจำนวนพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาไม่เกิน
หนึ่งร้อยยี่สิบวัน (4 เดือน)

ข้อ 40 อัตราดอกเบี้ย

1) อัตราเงินกู้อัตราละ 1 ต่อเดือน

2) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากอัตราละ 5 ต่อปี

ข้อ 41 ค่าปรับในกรณีผู้กู้เกิดผิดสัญญาเงินกู้ ให้ผู้กู้เสียค่าปรับ ในอัตราร้อยละ 0.5 (50 สตางค์)
ต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 42 การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตาม
มาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้วปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิคณะกรรมการกองทุนจะ
นำกำไรสุทธิมาจัดสรร ได้ดังนี้

1) เป็นเงินปันผลค่าหุ้นในอัตราร้อยละ 15

2) เป็นเงินประกันความเสี่ยงในอัตราร้อยละ 20

3) เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ในอัตราร้อยละ 5

4) เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนในอัตราร้อยละ 10

5) เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้านอัตราร้อยละ 10

6) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนในอัตราร้อยละ 10

7) เป็นทุนสวัสดิการให้แก่สมาชิกในอัตราร้อยละ 15

8) เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านในอัตราร้อยละ 10

9) อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควรในอัตราร้อยละ 5

ข้อ 43 กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบ เดือนละ
1 ครั้ง แล้วตีประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบ โดยมีประเภทบัญชีที่จะ
ต้องดำเนินการ ดังนี้

1) บัญชีเงินฝากออมทรัพย์

2) ราชรับรายจ่ายของกองทุน

3) สิทธิประโยชน์และหนี้สินของกองทุน

ข้อ 44 คณะกรรมการกองทุนจะตรวจสอบบัญชีของกองทุนและรายงานการตรวจสอบบัญชีต่อคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของกองทุนทุก 3 เดือน และทุกรอบปี พร้อมทั้งแสดงบัญชีกำไร ขาดทุนและงบดุลในปีบัญชีที่ลาวมาภายใน 120 วัน นับตั้งแต่วันสิ้นปีบัญชี

ข้อ 45 ให้คณะกรรมการกองทุน นัดประชุมใหญ่สมาชิกอย่างน้อยปีละ หนึ่งครั้ง โดยมีวาระการประชุมดังนี้

- 1) ประธานกล่าวเปิดการประชุม
- 2) เรื่องที่แจ้งให้ที่ประชุมทราบ
- 3) รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ผ่านมา
- 4) พิจารณาเรื่องที่ค้างในประชุมครั้งก่อน
- 5) เสร็จญึกรายงานฐานะการเงิน
- 6) วาระที่ต้องพิจารณา
- 7) เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)
- 8) สรุปผลและปิดการประชุม

(รายละเอียดดูได้จากภาคผนวก)

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาให้เงินกู้ สมาชิกจะต้องยื่นขอู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อนำเงินไปใช้จ่ายใน กิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) การพัฒนาอาชีพ
- 2) การสร้างงาน
- 3) การสร้างและหรือเพิ่มรายได้
- 4) ลดรายจ่าย

5) บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน เช่น การเจ็บป่วย การศึกษาเล่าเรียนบุตรหลาน

การอนุมัติเงินกู้สมาชิกที่ประสงค์จะขอู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

ลักษณะโครงการ สมาชิกสามารถยื่นขอู้เงินเพื่อพัฒนาอาชีพ , การสร้างงาน, การสร้างและหรือเพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติ คือ เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

วงเงินกู้ ที่สมาชิกกู้เพื่อพัฒนาอาชีพ , การสร้างงาน, การสร้างและหรือเพิ่มรายได้ และ

ควรายจ่าย กรรมการกองทุนจะอนุมัติวงเงินกู้ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท

กรณีที่คณะกรรมการกองทุน มีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกสมาชิก ให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง **ต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท**

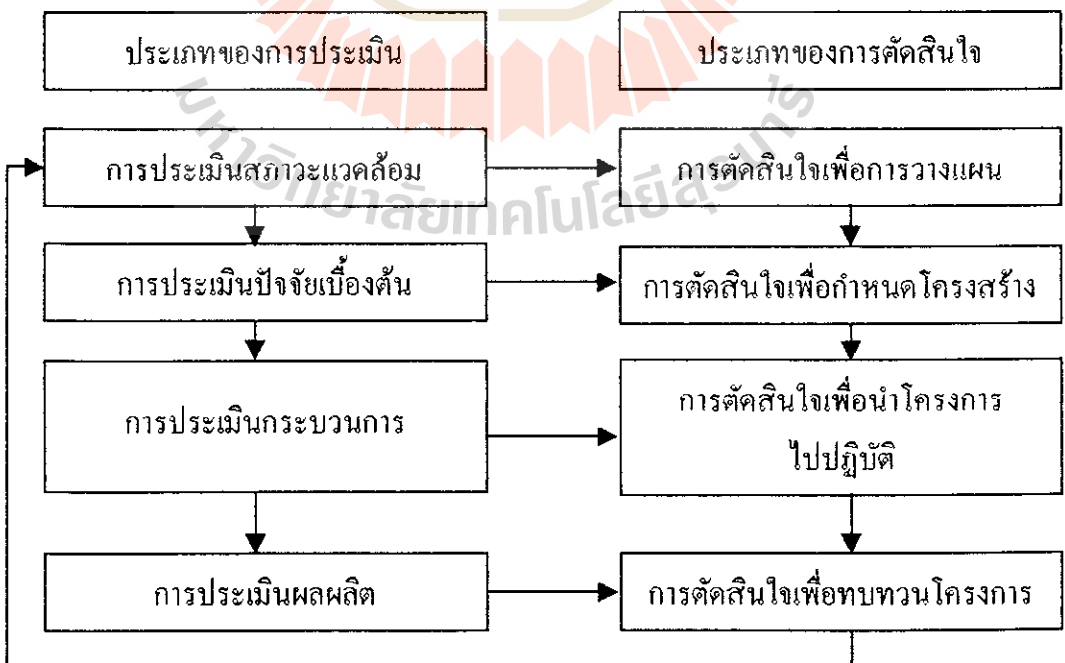
โครงการที่สมาชิกขอกู้เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน เช่น การเจ็บป่วย การศึกษา **เล่าเรียนบุตร ฯลฯ** ต้องเป็นการกู้เฉพาะกรณี เพื่อการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร แต่จะให้เงินกู้เพื่อการใช้จ่ายสุรุยสุราย หรือการเก็งกำไรไม่ได้ ในวงเงินรายละ **ไม่เกินสามพันบาท**

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล (CIPP Model)

สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam's) ได้สรุป “แนวคิดและรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล” ในหนังสือชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา, 2545 : 89-98 ดังนี้

การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้เกิดการสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2.1

แผนภูมิที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสต๊ฟเฟิลบีม

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของนักศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการโครงการ และประยุกต์ความรู้สู่ท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำการวิจัยติดตามประเมิน โครงการตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง ส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวิธีการจัดเก็บข้อมูลตามแบบ จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การศึกษาจากเอกสาร เพื่อให้ได้ข้อมูลและนโยบายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544
- 2) คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอและจังหวัด เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2545

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

ความนำ

ในการประเมินโครงการที่เป็นระบบ เพื่อให้การประเมินจะได้บรรลุเป้าหมายของการประเมินได้อย่างดี จำเป็นต้องได้รับข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ดังนั้นการประเมินโครงการจะต้องมีวิธีการประเมินโครงการที่ดี เพื่อให้ได้รับข้อมูลในการนำมาปรับปรุงแก้ไข การดำเนินการของโครงการ ซึ่งแบ่งรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ
2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1.1 แนวความคิดและรูปแบบการประเมินซิปของสตีฟเฟิลบีม ประเด็นที่จะประเมินด้านต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้

1) การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน หรือที่เรียกว่า “บริบท” หมายถึง สภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่รอบๆ หน่วยระบบของกองทุนหมู่บ้าน

2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการกองทุน และหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้น ในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็งของสมพันธ์ เตชะอธิก ประเมินด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) ความมีอุดมการณ์ร่วม คือ การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนร่วมกันและการยอมรับในอุดมการณ์และทิศทางการพัฒนา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการยึดเหนี่ยวการรวมกลุ่ม หรือองค์กรไว้
- 2) มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันคือ มีการจัดทำข้อตกลงในเป้าหมายวัตถุประสงค์ของการพัฒนาร่วมกัน
- 3) การมีผลประโยชน์ร่วมกัน คือ ความพยายามขององค์กรในการสร้างผลประโยชน์และกระจายผลประโยชน์ที่ได้รับจากการรวมตัวเป็นองค์กร โดยมีการกระจายอย่างเป็นธรรม
- 4) ทรัพยากรบุคคลเป็นส่วนสำคัญขององค์กร โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคลที่เป็นที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในด้านต่างๆ ทั้งในด้านความคิด ศิลธรรม การประกอบอาชีพ การพูด การประสานงาน และผู้นำที่มีบารมี ผู้นำด้านต่างๆ เหล่านี้มีบทบาทและความสำคัญคือ องค์กร
- 5) สมาชิก ทั้งที่เป็นสมาชิกในองค์กร และชาวบ้านทั่วไปที่ไม่ได้เข้าร่วม แต่มีผลกระทบต่อองค์กรทั้งทางด้านความร่วมมือ ข้อวิพากวิจารณ์ และผลประโยชน์ ร่วมกันของชุมชน
- 6) การบริหารจัดการ ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และชีวิตความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน โดยในด้านการบริหารจัดการมีรายละเอียดที่สำคัญคือ การตัดสินใจร่วมกัน การจัด โครงสร้างองค์กร และบทบาทหน้าที่ การกำหนดกฎกติการ่วมกัน สถานที่และทรัพยากร ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ การสื่อสารและการประสานงาน กระบวนการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผล
- 7) กิจกรรม คือ การมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่องและมีประโยชน์ต่อองค์กร สมาชิก และชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการพัฒนา
- 8) ทรัพยากรที่เป็นทุนและงบประมาณ เช่น ทรัพยากรในด้านความรู้ ประสบการณ์ และเทคโนโลยี ทรัพยากรด้านการระดมทุนและงบประมาณ และการประสานทุนจากทั้งภายใน และ ภายนอกชุมชน

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

ประชากร (Population) ในการประเมิน หมายถึง กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษา ประเมิน เป็นบุคคล กลุ่มบุคคล ซึ่งมีลักษณะที่สามารถมองเห็นและรับรู้ได้ ประชากรของการประเมินมีลักษณะประเภทของประชากรแบบจำกัด (Finite Population) คือ ประชากรที่สามารถแจกแจงจำนวนประชากรได้ทั้งหมดว่ามีจำนวนที่แน่นอนเป็นเท่าใด สามารถกำหนดขอบเขตของประชากรให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ระยะเวลา และงบประมาณ ซึ่งในการ

ประเมินครั้งนี้จำกัดขอบเขตเฉพาะพื้นที่หมู่บ้านหนองตากง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจะทำให้การสำรวจข้อมูลมีทิศทางที่ชัดเจน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) ในการประเมิน หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษาประเมิน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชากรที่นำมาใช้ศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วย กลุ่มตัวอย่างมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนที่เพียงพอและมีคุณลักษณะที่สะท้อนคุณลักษณะของประชากรได้เป็นอย่างดี ที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เลือกมีดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	13	คน
ใช้กลุ่มตัวอย่าง 100% คือ $13 \times 100\% = 13$			
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	60	คน
ใช้กลุ่มตัวอย่าง 20% คือ $295 \times 20\% = 60$			
1) สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน	30	คน
2) สมาชิกทั่วไป	จำนวน	30	คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุน	จำนวน	60	คน
ใช้กลุ่มตัวอย่าง 20% คือ $303 \times 20\% = 60$			
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน	10	คน
ใช้กลุ่มตัวอย่าง 20% คือ $50 \times 20\% = 10$			
2.5 ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	5	คน
ใช้กลุ่มตัวอย่าง 20% คือ $25 \times 20\% = 10$			

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอ เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

3.1 บริบทระดับประเทศหรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบด้วยตัวแปรดังนี้

- 1) ความยากจนของประเทศ
- 2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
- 3) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

- 4) สภาพแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน
 - 5) ความเดือนร้อนและความเป็นหนี้สินของประชาชน
 - 6) บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท
 - 7) ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ
- 3.2 บริบทระดับท้องถิ่นหรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบด้วยตัวแปรดังนี้
- 1) การประเมินบริบท (Context Evaluation : C) มีรายละเอียดตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน CI-ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1.ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน 2.คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน และเหตุใดจึงอพยพมา 3.สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร 4.อาชีพเดิม(อาชีพหลัก/อาชีพรอง)คืออะไร 5.อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ 6.อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น 7.การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคมีประมาณ พ.ศ. ไດ (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา) 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้นำชุมชน 2.ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน 3.ผู้นำกลุ่มอาชีพ 4.ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> 1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 2.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C2-สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	1.ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2.อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น 3.แผนที่หมู่บ้าน	1.ข้อมูลจากเอกสาร 2.หมู่บ้าน 3.ผู้นำชุมชน	1.ศึกษาจากเอกสาร 2.สังเกต 3.สัมภาษณ์
C3-สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	1.อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน 2.จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 3.จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย 4.จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน 5.จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน 6.โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน 7.โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน) 8.โรคที่เจ็บป่วย 9.สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย	1.ผู้นำชุมชน 2.สถานีอนามัยตำบล 3.โรงเรียน 4.เกษตรตำบล 5.หมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2.สังเกต
C4-วัฒนธรรมประเพณี	1.จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด 2.จำนวนพระ/เณร/บาทหลวง 3.ภาษาพื้นบ้าน 4.ประเพณีที่สำคัญ 5.ความเชื่อด้านต่างๆ	1.ผู้นำชุมชน 2.ผู้อาวุโส 3.ชาวบ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2.ศึกษาจากเอกสาร 3.สังเกต

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C5-โครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากร	1.จำนวนและสภาพ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอ กระจายข่าว, ศาลา ประชาคม, ไปรษณีย์ 2.จำนวนและสภาพ ทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ แร่ ฯลฯ ที่ เป็นสาธารณะ ประโยชน์	1.ผู้นำชุมชน 2.หมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2.สังเกต
C6-ผู้นำชุมชน การ รวมกลุ่ม และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	1.ประเภทผู้นำที่เป็น ทางการและ ไม่เป็น ทางการ 2.กลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ใน หมู่บ้าน (จำนวน สมาชิก,ทุนของกลุ่ม, กิจกรรมกลุ่ม,ปีก่อตั้ง) 3.ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านต่างๆ (ชื่อ อายุ ความเชี่ยวชาญ)	1.ผู้นำชุมชน 2.ชาวบ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2.สังเกต
C7-โครงการพัฒนาที่ ผ่านมา	1.โครงการของภาครัฐ 2.โครงการของภาค เอกชน 3.โครงการที่ชาวบ้าน ทำขึ้นเอง	1.ผู้นำชุมชน 2.ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3.ข้อมูลที่บันทึกไว้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2.ศึกษาจากเอกสาร 3.สังเกต

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
CS-ความเข้มแข็งของชุมชน	1.ความสามัคคี 2.ความซื่อสัตย์ 3.การช่วยเหลือกัน 4.การยกย่องคนทำความดี 5.โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6.อาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 7.ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง 8.การรวมกลุ่ม 9.การประชุม/เสวนาสม่ำเสมอ 10.การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11.มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12.การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน	1.ชาวบ้าน	1.สัมภาษณ์แบบแบบ บร.2และบร.7 ครั้งที่ 1 (มาจากข้อมูลดิบ สัมภาษณ์ 60 ครอบครัวอื่น)
ระดับรายบุคคล C9-อาชีพเดิม	1.อาชีพหลัก/รอง 2.ผลการประกอบอาชีพเดิม(เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3.ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C10-สมาชิกในครอบครัว	1.สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว การมีงานทำ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C11-สภาพการอยู่อาศัย	1.มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกต
C12-รายได้ของครอบครัว	1.รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2.ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C13-หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน	1.จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน 2.สาเหตุของการมีหนี้สิน 3.แหล่งเงินกู้	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม

2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) มีรายละเอียดตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัยนำเข้า

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน II-นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1.รายละเอียดของ ระเบียบสำนักนายกฯ 2.รายละเอียดของ ระเบียบกองทุนฯ	1.ระเบียบสำนัก นายกฯ 2.ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	1.ศึกษาจากเอกสาร
I2-การประชาสัมพันธ์	1.ช่วงเวลาที่มีการ ประชาสัมพันธ์ 2.ประเภทสื่อในการ ประชาสัมพันธ์ 3.ความทั่วถึงในการ ประชาสัมพันธ์ 4.เนื้อหาในการประชา สัมพันธ์	1.ผู้นำชุมชน 2.ชาวบ้าน 3.ส่วนราชการที่เกี่ยว ข้อง 4.ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน 5.เอกสารประชา สัมพันธ์	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกต 3.ศึกษาจากเอกสาร
I3-คณะอนุกรรมการ ระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง	1.จำนวนคณะ อนุกรรมการ 2.องค์ประกอบคณะ อนุกรรมการ 3.สัดส่วนกรรมการ ภาคประชาชน 4.ภาคปฏิบัติหน้าที่ ของส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง	1.พัฒนาชุมชน 2.คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I4-คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.จำนวน 2.คุณสมบัติ 3.วิธีการได้มา 4.การพ้นจากตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ ปร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร
I5-การเตรียมความพร้อม การสร้างความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน	1.วิธีในการเตรียมความพร้อม 2.เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม 3.จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อม 4.หน่วยงาน/องค์กรที่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อม	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ส่วนราชการ 3.ชาวบ้าน 4.ผู้นำชุมชน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ ปร.3, ปร.9 2.สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
I6-เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1.วันที่ได้รับอนุมัติ 2.วันที่ได้รับเงิน 3.การเก็บรักษาเงิน	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์
I7-เงินทุนสะสมอื่นๆ	1.ประเภทจำนวนที่ มา และการเก็บรักษา	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล			
I8-จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1.จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้อนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ ปร.11
I9-จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1.จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2.ที่มาของเงินทุน	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ ปร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
I10-วัตถุประสงค์การ เงินตามโครงการ	1.วัตถุประสงค์การ เงินตามโครงการ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงิน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ ปร.11

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I11-สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และวัสดุคิบบน การประกอบอาชีพ	1.สถานที่ประกอบอาชีพ 2.วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ 3.วัสดุคิบบนการประกอบอาชีพ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์
I12-ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1.ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
I13-จำนวนแรงงาน	1.จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P เพื่อไม่ให้เป็นการสับสนกับ Product Evaluation จึงใช้ตัว PC) มีรายละเอียดตามตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PC1-การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2.ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3.ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน
PC2-การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	1.กระบวนการใจการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	2.ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3.ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ		
PC3-ระบบบัญชีกองทุน	1.จำนวนบัญชีที่จัดทำ 2.ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้,บัญชีเงินฝาก สัจจะ 3.ความเป็นปัจจุบัน 4.ผู้จัดทำ 5.ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีกองทุน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 1.การรับสมัคร 2.การหมดสมาชิกภาพ	1.ช่วงเวลาในการรับสมัคร 2.ค่าธรรมเนียมในการรับสมัคร 3.ขั้นตอนรับสมัคร 4.คุณสมบัติผู้สมัคร 5.ปัญหาและอุปสรรค 1.การหมดสมาชิกภาพ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3.ศึกษาจากเอกสาร 1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
3.ประเภทสมาชิก	1.การกำหนดประเภทสมาชิก	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ศึกษาจากเอกสาร
4.การทำทะเบียนสมาชิก	1.ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำ 2.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PCS-กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน			
1.ขั้นตอนการขอกู้	1.ขั้นตอนการขอกู้ 2.เอกสารประกอบการขอกู้ 3.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4.เอกสารโครงการการขอกู้	1.สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
2.การคัดเลือกผู้กู้	1.หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก 2.วิธีการคัดเลือก 3.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
3.การโอนเงินให้ผู้กู้	1.ขั้นตอนในการโอนเงิน 2.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1.สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

แบบที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<p>ก. การรับชำระหนี้</p>	<p>1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2. ปัญหาอุปสรรค</p>	<p>3. หลักฐานการโอนเงิน 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน 3. เอกสารในการส่งเงินคืน</p>	<p>1. สัมภาษณ์</p>
<p>PC6-การตรวจสอบการจ่ายเงินกู้</p>	<p>1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบจำนวนครั้งในการตรวจสอบ 3. ปัญหาอุปสรรค</p>	<p>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนที่ได้รับเงินกู้</p>	<p>1. สัมภาษณ์</p>
<p>PC7-การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน</p>	<p>1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3. วิธีเผยแพร่ผลการดำเนินงาน 4. ปัญหาอุปสรรค</p>	<p>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 3. เอกสารการจัดทำรายงาน</p>	<p>1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร</p>
<p>PC8-การจัดสรรผลประโยชน์</p>	<p>1. สัดส่วนในการจัดสรร</p>	<p>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน</p>	<p>1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร</p>
<p>ระดับรายบุคคล PC9-การจ่ายเงินกู้</p>	<p>1. รายละเอียดของการใช้จ่าย</p>	<p>1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน</p>	<p>1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม</p>

3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C10-การหาความรู้เพิ่มเติม	1.วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สังเกตการเสวนาตามแบบ บร.6
PC11-การหาตลาด	1.วิธีการหาตลาด 2.ผู้ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์
PC12-การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	1.การจัดทำบัญชี(มี/ไม่มี) 2.ผู้ช่วยเหลือแนะนำการจัดทำบัญชี	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2.บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร

4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P เพื่อไม่ให้เป็นการทับซ้อนกับ Process Evaluation จึงใช้ตัว PD) มีรายละเอียดตามตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PD1-จำนวนสมาชิกกองทุน	1.จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มก่อตั้งกองทุน) 2.จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง 3.สาเหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติมศึกษาจากเอกสาร
PD2-จำนวนผู้ได้เงินกู้	1.จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2.จำนวนยื่นกู้และผู้ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร

๒.3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD3-ยอดเงินที่ให้กู้	3.จำนวนผู้ได้รับ อนุมัติให้กู้ต่อจำนวน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ทั้งหมด 4.จำนวนผู้ได้รับ อนุมัติ		
	1.ยอดเงินที่มีผู้มาขอ กู้และได้รับอนุมัติใน แต่ละครั้ง 2.ยอดเงินที่ได้อนุมัติ ให้กู้ทั้งหมด 3.ยอดเงินกู้ที่ได้รับ อนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร
PD4-จำนวนผู้ชำระ เงินคืนตามกำหนด	1.จำนวนผู้ชำระเงิน คืนตามกำหนด 2.จำนวนผู้ที่ไม่ชำระ เงินคืนตามกำหนด และเหตุผล 3.การแก้ไขปัญหาเมื่อ ผู้กู้ไม่ชำระคืนตาม กำหนด	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร
PD5-ยอดเงินที่มีการ ชำระคืน	1.ยอดเงินที่ผู้กู้นำมา ชำระคืน	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร
PD6-กองทุนสะสม	1.ยอดเงินกองทุน สะสมแยกประเภท ตาม I7	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีเงินฝากกองทุน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	2.การใช้ประโยชน์จาก กองทุนสะสม	สะสม	
PD7-การใช้เงินตาม วัตถุประสงค์	1.จำนวนผู้ที่ใช้เงิน ตามวัตถุประสงค์โครง การ 2.จำนวนผู้ที่ใช้เงิน ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โครงการ 3.เหตุผลที่ไม่ใช้เงิน ตามวัตถุประสงค์โครง การ	1.ผู้ตรวจสอบตาม PC7	1.สัมภาษณ์ผู้ตรวจ สอบ
PD8-ทัศนคติของ ประชาชนต่อกองทุน	1.ทัศนคติต่อกรรมการ กองทุนหมู่บ้านในเชิง บวก/ลบ 2.ทัศนคติต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิงบวก/ ลบ	1.คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกและชาวบ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.9 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PD9-การเรียนรู้เพื่อ พึ่งพาตนเอง	1.ประสบการณ์/การ เรียนรู้จากการดำเนิน งานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์/การ เรียนรู้จากการเป็น สมาชิกกองทุน	1.คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.10
PD10-ความเข้มแข็ง ของชุมชนที่เกิดจาก กองทุนหมู่บ้าน	1.ความสามัคคี 2.ความซื่อสัตย์ 3.การช่วยเหลือกัน 4.การยกย่องคนทำ ความดี	1.สมาชิกและชาวบ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2และบร.7 ครั้งที่2 (มาจากข้อมูลดิบ สัมภาษณ์ 60 ครั้ง เรือน)

1.3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	5.โอกาสในการหา ความรู้เพิ่มเติม 6.อาชีพที่เลี้ยงครอบครัว 7.ครอบครัวอบอุ่นรัก โกรปรองคอง 8.การรวมกลุ่ม 9.การประชุม/เสวนา สม่ำเสมอ 10.การช่วยเหลือผู้ด้อย โอกาส 11.มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12.การจัดทำแผนงาน แก้ไขปัญหาชุมชน		2.สังเกต
ระดับรายบุคคล PD11-ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ ประสงค์ของการกู้ 1.ผลโดยตรง 2.ผลโดยอ้อม	1.ผลการใช้เงินกู้ตาม วัตถุประสงค์ของโครง การ 1.ประสบการณ์ 2.การยอมรับจากชุม ชน	1.สมาชิกกองทุนที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้ 1.สมาชิกกองทุนที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกต 1.สัมภาษณ์ 2.สังเกตตามแบบ บร.10

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่างๆ และเก็บข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม ดังนี้

4.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการข้อมูลเชิงลึก โดยจะแบ่งประเภทของแบบสัมภาษณ์เป็น 2 ประเภทดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดคำถามไว้อย่างชัดเจน แบ่งออกเป็น แบบสัมภาษณ์แบบปลายปิด (Closed-end) และแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Opened-end) ใช้แบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1.1) แบบเก็บข้อมูลสหบริบทหมู่บ้าน (บร.1)
- 1.2) แบบสำรวจการปฏิบัติงานของกองทุนหมู่บ้านรายเดือน (บร.4)
- 1.3) แบบศึกษาเจาะลึกราชการณี (บร.11)
- 1.4) แบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

2) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ไม่ได้กำหนดคำถามไว้แน่นอน สามารถเปลี่ยนแปลงคำถามได้ตามสถานการณ์

- 2.1) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ (บร.9)
- 2.2) แบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

4.2 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นรายการข้อความที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการ ซึ่งเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก ฯลฯ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น แบบสอบถามปลายปิด (Closed-end) และแบบสอบถามปลายเปิด (Opened-end) ใช้แบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน (บร.2)
- 2) แบบสำรวจความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน (บร.3)
- 3) แบบค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านในทัศนะของประชาชน (บร.7)

4.3 แบบสังเกต (Observation)และการบันทึก เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการสังเกตพฤติกรรมหรือปฏิกิริยาของบุคคล กลุ่มบุคคล โดยจะบันทึกข้อมูลทันทีที่สังเกตเห็นเหตุการณ์นั้น แบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

1) แบบสังเกตที่มีโครงสร้าง (Structured Observation Form) เป็นแบบสังเกตที่สร้างอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปใช้

2) แบบสังเกตที่ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Observation Form) เป็นแบบสังเกตที่กำหนดประเด็นหลักที่สังเกตโดยไม่มีรายละเอียด ซึ่งจะทำให้การบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบ

4.4 การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน ใช้แบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) แบบบันทึกผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน (บร.5)
- 2) แบบบันทึกผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน (บร.6)
- 3) แบบรายงานโครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (บร.8)
- 4) แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน (บร.10)
- 5) แบบการวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน (บร.12)
- 6) แบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนเริ่มต้น ตั้งแต่การระบุประเด็นที่ต้องการเก็บรวบรวม การจัดลำดับข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอน และมีการกำหนดตัวชี้วัดของประเด็นที่ต้องการประเมิน ซึ่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีทั้งในเชิงปริมาณที่เป็นตัวเลข และเชิงคุณภาพที่เป็นการบรรยายลักษณะของข้อมูลในรูปแบบของข้อความ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีวิธีการเก็บรวบรวมที่หลากหลายที่จะนำมาพิจารณาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการมีดังนี้

5.1 การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเผชิญหน้าระหว่างผู้ประเมินกับผู้ให้การประเมินที่เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อสนทนากันในประเด็นที่ผู้ประเมินต้องการข้อมูล จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

1) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดรายละเอียดที่จะถามไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้ประเมินใช้เป็นคู่มือในการใช้คำถามทุกประเด็น และบันทึกคำตอบในแบบสัมภาษณ์นั้น

2) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดเฉพาะประเด็นหลักที่จะใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ประเมินสามารถกำหนดคำถามได้อย่างยืดหยุ่นตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จำแนกเป็น

2.1) การสัมภาษณ์แบบมีเป้าหมาย (Focused Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้ประเมินต้องมีเป้าหมายที่จะพยายามถึงความสนใจของผู้ให้สัมภาษณ์เข้าสู่ประเด็นที่ต้องการประเมิน

2.2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ต้องการความจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ให้มากที่สุด โดยการกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงระบอบความรู้สึกหรืออาจจะแสดงความคิดเห็นส่วนบุคคล

2.3) การสัมภาษณ์แบบไม่มีทิศทาง (Non-directive Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ปล่อยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความรู้สึกโดยการเล่าเรื่องต่างๆ ตามความพึงพอใจ

5.2 การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้แบบสอบถามบนเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วจัดส่งให้กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการตามคำสั่งแจงที่กำหนดให้ เมื่อตอบคำถามเสร็จแล้วให้ส่งกลับคืนแก่ผู้ประเมิน แต่ข้อมูลที่ได้รับอาจมีความคลาดเคลื่อน อันเนื่องมาจากความไม่เข้าใจในคำถามของแบบสอบถาม หรือการอ่านหนังสือไม่ออก

5.3 การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายตามโครงสร้างของพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตโดยที่กลุ่มเป้าหมายไม่รู้ตัว จะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ต้องการ จำแนกออกเป็น

1) การสังเกตโดยเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชน เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้ประเมินเข้าร่วมเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มเป้าหมาย แล้วดำเนินการเก็บข้อมูลโดยที่กลุ่มรับทราบว่าคุณเองกำลังถูกเก็บรวบรวมข้อมูล การกระทำดังกล่าวจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน แต่ไม่สามารถจดบันทึกได้ทันทีซึ่งอาจจะทำให้ข้อมูลบางส่วนเกิดการสูญหาย

2) การสังเกตไม่เข้าไปมีส่วนร่วม (บุคคลภายนอก) เป็นการสังเกตที่ผู้ให้การสังเกตไม่รู้สึกตัวว่าถูกสังเกต และสามารถจดบันทึกข้อมูลได้ทันที

5.4 การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายหลายๆ คนมาร่วมแสดงความคิดเห็นที่ได้รับการกระตุ้นจากคำถามของผู้ประเมิน โดยมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น และปฏิกิริยาของสมาชิกในกลุ่มเป้าหมายระหว่างการแสดงความคิดเห็น ที่อาจนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดทำให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของข้อมูล แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์โดยการเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับของข้อมูล เป็นต้น แล้วนำข้อมูลนั้นๆ มาคำนวณ โดยจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลข แล้วสรุปผลโดยใช้ค่าสถิติ เพื่อจะนำค่าสถิติไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการ

คำว่า “สถิติ” (Statistics) จำแนกได้ 2 ความหมาย คือ

สถิติ หมายถึง ข้อมูลหรือตัวเลขที่แทนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจ ทั้งที่เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือเหตุการณ์ โดยจะต้องเป็นข้อมูลในภาพรวมที่มีจำนวนมาก

สถิติ หมายถึง ศาสตร์หรือวิชาที่ว่าด้วยหลักการและวิธีทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล หรือการนำเสนอข้อมูล และการแปลความหมายข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการบรรยายลักษณะของข้อมูล คือ สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) เป็นค่าสถิติที่แสดงลักษณะและแปลผลอย่างครอบคลุมเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยค่าสถิติที่ได้มีการนำมาใช้มีดังนี้

1) การแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นค่าสถิติที่แสดงจำนวนในลักษณะของความถี่ของข้อมูลที่เกิดขึ้นในแต่ละสถานการณ์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกันอย่างง่าย

2) ค่าร้อยละ (Percentage) เป็นค่าสถิติพื้นฐานที่นำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อแสดงกลุ่มเป้าหมายคิดเป็นร้อยละเท่าไร โดยอาศัยฐานข้อมูลที่มีฐานเท่ากับ 100 หน่วย มีสูตรการคิดคำนวณดังในสมการที่ 3.1

สมการที่ 3.1 การคิดค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มเป้าหมาย} \times 100}{\text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}}$$

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดเห็น ในประเด็นที่กำหนดอย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นข้อความที่ได้จากแบบสอบถาม การบันทึกผลการสัมภาษณ์ หรือจากการสังเกต โดยการนำข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้หลักการของตรรกะ เพื่อ

โครงสร้างของข้อมูลที่สามารถนำไปอธิบายในประเด็นที่ต้องการคำตอบได้อย่างชัดเจน แนวปฏิบัติ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ประเด็นด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยการแจกแจงประเด็นที่ เหมินเป็นประเด็นย่อยหลายๆ ประเด็น
- 2) การจัดกลุ่มเชิงคุณภาพด้วยการจำแนกประเภทของสิ่งที่เกี่ยวข้องตามเกณฑ์ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการ
- 3) การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ จะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ นโยบาย/แผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมให้ผู้ประเมินสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุ- ผลได้ถูกต้องตามสภาพของความเป็นจริง
- 4) การวิเคราะห์นโยบาย แนวคิด และความคิดเห็นของผู้บริหาร โครงการ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้รับบริการจากโครงการหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของการ ประเมินโครงการ
- 5) การอนุมานวิเคราะห์ เป็นเทคนิคที่ช่วยในการวิเคราะห์สาเหตุและการเกิดขึ้นของ ปรากฏการณ์ในการดำเนินการของโครงการ

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วยการรายงานข้อมูลที่ได้ตามรอบความคิดทฤษฎี ซิพพีโมเดล (CIPP Model) และการรายงานตามวัตถุประสงค์ประสงค์ของการทำสารนิพนธ์แต่ละประการมี 6 ตอน ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
3. ผลการทดวิธีใหม่
4. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้
5. ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
6. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

โดยที่จะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้ทำสารนิพนธ์ไม่สามารถตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะเสนอข้อมูลตามสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจน ควบคู่ไปกับการนำเสนอข้อมูล และผลการตัดสินค่า

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

เมื่อพิจารณาถึงภาวะความยากจนโดยอาศัยเกณฑ์เส้นความยากจน (poverty line) พบว่าความยากจนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2531 สัดส่วนคนจนมีร้อยละ 32.6 และลดลงเหลือร้อยละ 23.2 ในปี 2535 และเหลือเพียงร้อยละ 11.4 ในปี 2539 แต่เมื่อเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในปี 2540 ได้ส่งผลกระทบทำให้สัดส่วนคนจนกลับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.0 ในปี 2541 และร้อยละ 15.9 ในปี 2542 อย่างไรก็ตามปัญหาความยากจนเริ่มคลี่คลายลงตั้งแตปี 2543 เป็นต้นมา โดยสัดส่วนคนจนลดลงเหลือร้อยละ 14.2 ในปี 2543 และร้อยละ 13.0 ในปี 2544 หรือลดลงจากจำนวน 9.9 ล้านคน ในปี 2542 เหลือ 8.6 ล้านคน ในปี 2544 ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าจำนวนคนจนในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาได้ลดลง 1.3 ล้านคน โดยมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แนวโน้มภาวะความยากจนในประเทศไทยปี 2531-2544

ปี	เส้นความยากจน (บาท/คน/เดือน)	สัดส่วน คนจน (%)	จำนวน คนจน (ล้านคน)	สัดส่วนคนจนจำแนกตามภูมิภาค				
				กลาง	เหนือ	อีสาน	ใต้	กทม. ปริมณฑล
2531	473	32.6	17.9	26.6	32.0	48.4	32.5	6.1
2535	600	23.2	13.5	13.3	22.6	39.9	19.7	3.5
2539	737	11.4	6.8	6.3	11.2	19.4	11.5	0.6
2541	878	13.0	7.9	7.0	9.1	23.2	14.8	0.6
2542	886	15.9	9.9	6.8	10.6	30.8	15.7	0.2
2543	882	14.2	8.9	5.4	12.2	28.1	11.0	0.4
2544	916	13.0	8.2	4.6	10.6	24.5	13.5	0.8

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ประมวลผลโดยสำนักงานติดตามผลการพัฒนา

เมื่อพิจารณาภาวะความยากจนจำแนกเป็นภาคในปี 2543 แล้ว ปรากฏว่า
จำนวนคนจนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรืออีสาน มีสัดส่วนประชากรยากจนสูงสุดเทียบกับภูมิภาค
อื่นของประเทศ โดยคนอีสานเฉลี่ยทุกหนึ่งในสามคนมีฐานะยากจน ในขณะที่ภาคเหนือและ
ภาคใต้มีคนจนเฉลี่ยประมาณหนึ่งในสิบของประชากรในแต่ละภูมิภาค โดยกรุงเทพฯและเขตปริมณฑล
มีสัดส่วนคนจนต่อประชากรต่ำที่สุดคือน้อยกว่าหนึ่งในร้อยคน ทั้งนี้ภาวะความยากจนในประเทศไทย
ตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมาดังแสดงในตารางที่ 4.1 มีแนวโน้มลดลงเป็นลำดับ อย่างไรก็ตาม
เมื่อพิจารณาภาวะความยากจนรายภาคแล้วพบว่าในขณะที่สัดส่วนในปี 2544 ของภาคอื่นๆ ลดลง
คนจนในภาคใต้และในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัด
ของวิธีการสุ่มสำรวจซึ่งมิได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างเดิมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถจำแนกปัญหา
ความยากจนชั่วคราวชั่วคราว (transient poverty) กับปัญหาความยากจนเรื้อรังได้ (chronic poverty)

อย่างไรก็ตามปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจของไทยเริ่มฟื้นตัวแล้ว และสัดส่วนคนจน
เริ่มลดลงตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาค
ยากจนโดยมีโครงการที่สำคัญ 5 โครงการ รวมทั้งภาครัฐมีแผนงาน/โครงการต่างๆ ที่ค
ำเนินการเพื่อช่วยเหลือคนจน ตลอดจนภาคเอกชนและชุมชนเองยังมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยเหลือ
คนจน ดังนั้นจึงคาดหมายได้ว่าแนวโน้มความยากจนของประเทศไทยจะลดลง และอาจบรรลุตาม
เป้าหมายแผนฯ 9 ที่กำหนดไว้ว่าในปี 2549 สัดส่วนคนจนลดลงเหลือร้อยละ 12 ของประชากร

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

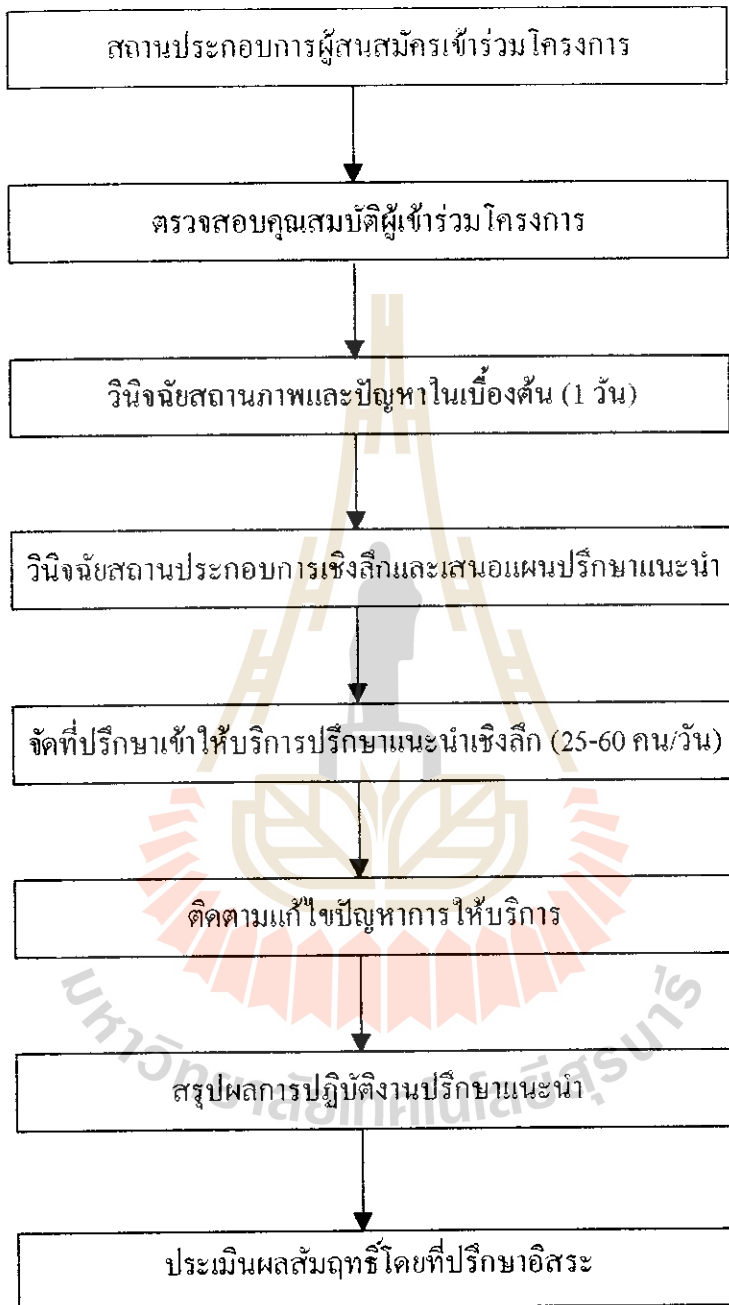
วิกฤตการณ์ทางการเงินและภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำตั้งแต่ปี 2540 ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไทยจำนวนมาก กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงได้ทุ่มงบประมาณสำรองเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจกว่า 2,000 ล้านบาท โดยการร่วมมือกับ 8 สถาบัน ได้แก่

- 1) สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ
- 2) สถาบันไทย-เยอรมัน
- 3) สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
- 4) สถาบันยานยนต์
- 5) สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- 6) บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- 7) สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- 8) สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี(ไทย-ญี่ปุ่น)

ร่วมกันจัด โครงการภายใต้ชื่อ “โครงการชุบชีวิตธุรกิจไทย” (Invigorating Thai Business : ITB) เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการและดำเนินงานพลิกฟื้นธุรกิจให้สามารถดำเนินกิจการและรักษาสภาพการจ้างงานไว้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการยกระดับขีดความสามารถของกิจการให้พร้อมแข่งขันได้ในเวทีการค้าโลกและในระดับสากล (รายงานพิเศษ อัคนีดี SMEs) หวังฟื้นเศรษฐกิจผ่านโครงการชุบชีวิตธุรกิจไทย,2545)

การดำเนินงานภายใต้โครงการชุบชีวิตธุรกิจไทยจะมีระยะเวลาเพียง 1 ปี โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม 2545 ซึ่งธุรกิจจะได้รับความช่วยเหลือจากที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ช่วยชี้แนะและดูแลปรับปรุงแก้ไขกิจการทั้งด้านการผลิต การตลาด การบริหารจัดการหรือการเงิน และมีขั้นตอนแสดงในแผนภูมิที่ 4.1

มิตี 4.1 ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการชุมชนชีวิตธุรกิจไทย

ที่มา : รายงานพิเศษเรื่องอัดฉีด SMEs หวังฟื้นเศรษฐกิจผ่านโครงการชุมชนชีวิตธุรกิจไทย วารสารข่าว
การเงินธนาคาร ปีที่ 21 ฉบับที่ 237 มกราคม 2545

จากโครงการดังกล่าวผู้ประกอบการจะได้รับประโยชน์ คือ

- 1) ทราบข้อมูลสถานะอุตสาหกรรมและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง
- 2) ทราบสถานะปัจจุบันและจุดอ่อน จุดแข็งของโรงงาน
- 3) ทราบปัญหาในเชิงลึกและข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไข
- 4) สามารถกำหนดเป้าหมายการรับบริการปรึกษาแนะนำ

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

จากสถานะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่ชลotted ทำให้การส่งออกสินค้าลดลง ดังตารางที่ 4.2 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงดุลการชำระเงินของประเทศ ด้านมูลค่าการนำเข้าลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 15.1 ตามภาวะการส่งออกดุลการค้าเกินดุล 275 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และเมื่อรวมกับดุลบริการและบริจาคที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ซึ่งก็ยังคงเกินดุล 256 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนหนึ่งมาจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงอย่างมาก ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล 531 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิขาดดุลลดลงจากเดือนก่อนมาก แม้ว่าภาคเอกชน โดยเฉพาะภาคธนาคารจะยังคงชำระคืนเงินกู้ที่ครบกำหนดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งธนาคารแห่งประเทศไทยชำระคืนเงินกู้ธนาคารกลางประเทศอื่น 150 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่เนื่องจากในเดือนนี้ภาคทางการมีการนำเข้าเงินกู้จำนวนใกล้เคียงกับเงินทุนไหลออก จึงทำให้เงินทุนไหลออกสุทธิลดลงมาก ดุลการชำระเงินเกินดุล 488 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นเดือนตุลา 2544 อยู่ที่ระดับ 33.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือเทียบเท่ากับการนำเข้าประมาณ 6.4 เดือน โดยมียอดคงค้างการขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าจำนวน 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2544 ดุลการค้าเกินดุล 1.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงมากจากระยะเดียวกันปีก่อน ซึ่งเกินดุลถึง 4.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 5.7 และมูลค่าการนำเข้าลดลงเล็กน้อยเพียงร้อยละ 0.6 ดุลบริการและบริจาคมเกินดุล 2.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงเล็กน้อยจากระยะเดียวกันปีก่อนที่เกินดุล 3.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล 4.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อน ซึ่งเกินดุล 7.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ดุลการชำระเงินเกินดุล 411 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

เดือนพฤศจิกายน 2544 ดุลการชำระเงินเกินดุล 658 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2544 มีจำนวน 33.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือเทียบเท่าการนำเข้า 6.5 เดือน โดยมียอดคงค้างการขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิจำนวน 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2 (รายงานเศรษฐกิจเดือนธันวาคม 2544 ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2544)

ตารางที่ 4.2 ธุรการชำระเงิน

	2544		ม.ก - ต.ก.	
	ก.ย.	ต.ก.	2543	2544
เงินค้ำออก เอฟ.โอ.บี	5,257	5,285	56,139	52,949
อัตราเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน(%)	-11.5	-14.3	20.9	-5.7
เงินค้ำออก ซี.ไอ.เอฟ	4,976	5,010	51,502	51,197
อัตราเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน(%)	-6.8	-15.1	34.7	-0.6
ธุรการค้ำ	281	275	4,637	1,752
ธุรการบริจาท	37	256	3,036	2,870
ดูบัญชีเงินสะพัด	318	531	7,673	4,622
เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ	-940	-350	-8,302	-3,959
เอกชน	-227	-674	-8,123	-2,534
- ธนาคาร	546	-414	-5,305	-2,543
- ธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร	-773	-260	-2,818	9
ทางการ	-361	-1	-206	-506
ธนาคารแห่งประเทศไทย	-352	325	27	-191
ตลาดเคลื่อนสุทธิ	386	307	-1,115	-252
ธุรการชำระเงิน	-236	488	-1,744	411

ที่มา : รายงานเศรษฐกิจเดือนธันวาคม 2544 เล่มที่ 12 ปีที่ 41 ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2544

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ศรีเดช อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ได้ให้สัมภาษณ์ในนิตยสาร การตลาด การไฟฟ้า เครื่องกล อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อม ปีที่ 11 ฉบับที่ 123, 2543 ได้เผยถึงสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยในปี 2542 ดีกว่าปี 2541 มีปริมาณสารพิษน้อยกว่า โดยผลจากการตรวจวัดคุณภาพอากาศตั้งแต่เดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2542 พบว่าฝุ่นละอองยังคงเป็นปัญหาสำคัญ แต่ระดับความรุนแรงได้น้อยลง ส่วนก๊าซโอโซนมีค่าเกินมาตรฐานเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะอากาศในกรุงเทพมหานคร นิตยสารเอเชียวิกได้เลื่อนอันดับให้ เป็นเมืองที่น่าอยู่อันดับที่ 13 คาดว่าในสหัสวรรษหน้าแนวโน้มความรุนแรงของปัญหามลพิษทางอากาศจะลดน้อยลงอีก อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการดำเนินมาตรการอย่างต่อเนื่อง ในการควบคุม

บรรยายสารมลพิษจากแหล่งกำเนิดต่างๆ เช่น ยานพาหนะ โรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการต่างๆ ประกอบกับเศรษฐกิจที่ยังไม่ฟื้นตัว มีส่วนทำให้กิจกรรมจากแหล่งกำเนิดที่สำคัญของสารมลพิษทางอากาศ เช่น การจราจร การก่อสร้าง รวมทั้งโรงงานอุตสาหกรรม และสถานประกอบการต่างๆ ยังคงมีการชดอตัว

1.1.5 ความเคื่อนร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

รายงานเศรษฐกิจรายเดือนธันวาคม 2544 จากธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งชี้ให้เห็นถึงภาวะการจ้างงานในเดือนพฤศจิกายน 2544 ซึ่งมีจำนวนผู้ประกันตนสูงกว่าระยะเดียวกันกับปีก่อน 40,404 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 แต่ถ้าเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า พบว่าจำนวนผู้ประกันตนลดลง 54,896 คน หรือลดลงร้อยละ 0.9 ส่วนหนึ่งมาจากการตัดยอดผู้ประกันตนกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่หมดระยะเวลาผ่อนผัน และไม่มีใบอนุญาตทำงานออกจากระบบ ประกอบกับการรับลดลงของจำนวนผู้ประกันตน หลังจากที่มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทุก 3 เดือนสุดท้ายของปี แสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจของประเทศเริ่มดีขึ้น ประชาชนมีงานทำมากขึ้น มีรายได้มากขึ้น ความเคื่อนร้อนในเรื่องการเงินก็จะน้อยลง ประชาชนมีเงินที่สามารถใช้ชำระเงินกู้ได้

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

ในปัจจุบันประชากรในชนบทเริ่มมีการรวมกลุ่มเพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้มากขึ้น โดยการให้ภูมิปัญญาชาวบ้านคิดและประดิษฐ์ผลงานขึ้นมา และมีหน่วยงานของรัฐเข้าไปช่วยให้ความรู้ในด้านการศึกษามากขึ้น ทำให้ชุมชนมีการพัฒนาและมีความเข้มแข็งมากขึ้นสภาพของความอ่อนแอหรือการถูกเอารัดเอาเปรียบจึงลดน้อยลง

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

จากการร่วมกันรณรงค์ซื้อสินค้าไทยใช้ของไทย ที่มีการปลุกจิตสำนึกคนไทยอย่างต่อเนื่อง ทำให้ปัจจุบันสินค้าไทยเป็นที่ต้องการทั้งชาวไทยเองและชาวต่างประเทศ เช่น สินค้าสิ่งทอ เครื่องหนัง อาหารไทย เป็นต้น ตลอดจนรายงานการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศก็ลดลง แสดงให้เห็นว่าคนไทยเริ่มที่จะนิยมสินค้าที่ทำจากฝีมือคนไทยด้วยตนเอง

1.2 บริบทระดับหมู่บ้าน

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านหนองตากง เป็นหมู่บ้านที่ก่อตั้งขึ้นมาเมื่อประมาณ พ.ศ. 2325 หรือเมื่อประมาณ 220 ปี โดยในสมัยที่ประเทศไทยยังใช้ระบบศักดินา พื้นที่บริเวณหมู่บ้านนี้ได้มีเจ้านายอาศัยจับจองที่เป็นเจ้าของและได้มีคนเลี้ยงช้างชื่อ “ กง “ มาทำหน้าที่เลี้ยงช้างให้เจ้านายบริเวณนี้ด้วย แต่ถูกช้างฆ่าตายบริเวณใกล้หนองน้ำ ทำให้คนเลี้ยงหนองน้ำนี้ว่า “ หนองตากง “ และได้มีการตั้งชื่อหมู่บ้านตามผู้คนที่เรียกกันติดปากว่า “ บ้านหนองตากง “ เดิมทีที่บ้านหนองตากง อยู่ใน

สหพันธรัฐ หมู่ที่ 12 ต่อมา พ.ศ. 2532 ได้มีการแยกตัวออกมาตั้งเป็นตำบลใหม่ คือ ตำบล
องบัวศาลา หมู่ที่ 8 จนถึงปัจจุบัน

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

บ้านหนองตากงเป็นชุมชนแบบกระจายตัวเป็นกระจุก ประชาชนตั้งเรือนอยู่รวม
หนาแน่นเป็นกลุ่มๆ โดยมีวัดอยู่เป็นจุดศูนย์กลางบ้านซึ่งสามารถแยกตามการเรียกแบบชาวบ้าน
ดังนี้

- กลุ่มตะวันออกวัด
 - กลุ่มตะวันตกวัด
 - กลุ่มทิศใต้วัด
 - กลุ่มทิศเหนือวัด
 - กลุ่มบ้านวรการ 3,4
 - กลุ่มบ้านเพชรลดาปาร์ค
 - กลุ่มบ้านทิพวิมานวิลเลจ
 - กลุ่มบ้านสายลม
 - กลุ่มบ้านเคียงเขต
 - กลุ่มบ้านร่มเย็น
 - กลุ่มบ้านครูสภา
- (บ้านจัดสรร)

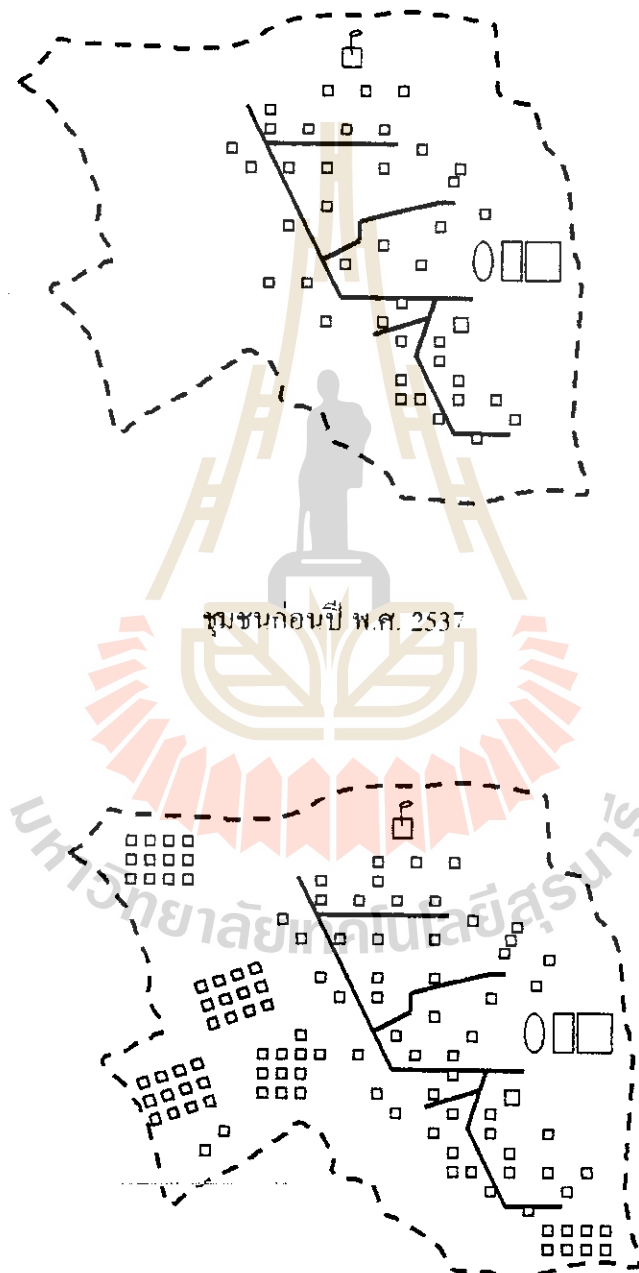
โดยลักษณะการสร้างบ้านเรือนก็จะแยกได้หลายกลุ่ม เช่น ประชาชนในหมู่บ้านเดิม
การสร้างบ้านจะเป็นบ้าน 2 ชั้น ซึ่งชั้นล่างเป็นปูน ชั้นบนเป็นไม้ (มีการปลูกต้นไม้เป็นรั้วล้อมบ้าน)
กลุ่มบ้านจัดสรรการสร้างบ้านจะเป็นแบบบ้านเดี่ยวชั้นเดียว (มีกำแพงเป็นรั้วล้อมรอบ) ส่วนบ้าน
ไม้ชั้นเดียวได้สูงก็ยังมีให้เห็นอยู่บ้างประปราย

การขยายตัวของประชาชน พ.ศ. 2325 -2536 มีการขยายตัวของประชากรค่อนข้างน้อย สืบ
เนื่องมาจากค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรมเป็นตัวควบคุมอยู่ พ.ศ. 2537 - ปัจจุบัน มีการขยายตัวของ
ประชากรค่อนข้างมาก เนื่องจากมีบ้านจัดสรรเกิดขึ้นหลายแห่ง มีเขตอุตสาหกรรมสุรนารีเกิดขึ้น
ด้วย ทำให้ประชาชนได้รับอิทธิพลจากสังคมในเมืองเข้ามา มีโอกาสได้รู้จักพบเจอผู้คนมากขึ้น
สภาพการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณีวัฒนธรรมเปลี่ยนไป ประชากรวัยรุ่นนิยมแต่งงาน หรือ
เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร โดยไม่มีวิธีการป้องกันทำให้ขยายตัวของประชากรเพิ่มมากขึ้น
เรื่อยๆ

การขยายตัวของชุมชน พ.ศ. 2325 - 2536 การขยายตัวของชุมชนมีน้อยมาก ส่วนมากเป็น
ครอบครัวขยายอยู่รวมกันเป็นบ้านหลังใหญ่ พ.ศ. 2537 - ปัจจุบัน การขยายตัวของชุมชนมีมาก

เฉพาะบ้านจัดสรรเกิดขึ้นเยอะมากทำให้มีชุมชนใหม่ๆ เกิดขึ้นหลายแห่ง พื้นที่ที่เคยใช้สำหรับ
 การเกษตร กลายเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของชุมชนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังแสดงในรูปที่ 4.1

รูปที่ 4.1 การขยายตัวของชุมชน

ชุมชนหลังปี พ.ศ. 2537

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมดบ้าน

การประกอบอาชีพ ชาวบ้านในหมู่บ้านหนองตากงมีการประกอบอาชีพหลากหลาย

อาชีพ คือ

1) อาชีพการทำเกษตร (ทำไร่ , ทำนา)	210	ครอบครัว
2) ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม	220	ครอบครัว.
3) ทำการประมง (เลี้ยงปลาสวยงาม)	1	ครอบครัว
4) รับเหมา	4	ครอบครัว
5) รับราชการ	27	ครอบครัว
6) รับจ้างทั่วไป	62	ครอบครัว
7) สค้าขาย	54	ครอบครัว
8) เลี้ยงสัตว์	50	ครอบครัว

ด้านผลผลิตจากการทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ มีดังนี้

1) ทำสวนคอกควาเรียง	จำนวน	5	ครอบครัว
ได้ผลผลิตทั้งหมดบ้านประมาณ		65,000	บาทต่อปี
2) ทำสวนแตงกวาแบบน้ำหยด	จำนวน	4	ครอบครัว
ได้ผลผลิตทั้งหมดบ้านประมาณ		20,000	บาทต่อปี
3) ทำไร่มันสำปะหลัง	จำนวน	73	ครอบครัว
ได้ผลผลิตทั้งหมดบ้านประมาณ		500,000	บาทต่อปี
4) ทำไร่อ้อย	จำนวน	4	ครอบครัว
ได้ผลผลิตทั้งหมดบ้านประมาณ		200,000	บาทต่อปี
5) ทำไร่แตงโมอ่อน	จำนวน	8	ครอบครัว
ได้ผลผลิตทั้งหมดบ้านประมาณ		80,000	บาทต่อปี
6) เลี้ยงสัตว์ปลาสวยงาม	จำนวน	1	ครอบครัว
ได้ผลผลิตทั้งหมดบ้านประมาณ		80,000	บาทต่อปี
7) เลี้ยงโค	จำนวน	23	ครอบครัว
ได้ผลผลิตทั้งหมดบ้านประมาณ		100,000	บาทต่อปี
8) เลี้ยงสุกร	จำนวน	8	ครอบครัว
ได้ผลผลิตทั้งหมดบ้านประมาณ		10,000	บาทต่อปี
9) เลี้ยงเป็ด	จำนวน	16	ครอบครัว

	ได้ผลผลิตทั้งหมดบ้านประมาณ	5,000	บาทต่อปี
10) เลี้ยงไก่	จำนวน	72	ครอบครัว
	ได้ผลผลิตทั้งหมดบ้านประมาณ	3,000	บาทต่อปี
11) เลี้ยงปลาน้ำจืด	จำนวน	2	ครอบครัว
	ได้ผลผลิตทั้งหมดบ้านประมาณ	5,000	บาทต่อปี

การผลิตสินค้าในหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อจำหน่าย (เช่น ทอผ้า ทำมิด ทำอาหาร
งานน ตัดเย็บเสื้อผ้า ทำร่ม ทอเสื่อ เป็นต้น)

1) ผลิตพริกป่น, พริกแกง	จำนวน	5	ครอบครัว
	รายได้เข้าหมู่บ้านประมาณปีละ	15,000	บาท
2) ผลิตดอกไม้จันทร์	จำนวน	5	ครอบครัว
	รายได้เข้าหมู่บ้านประมาณปีละ	10,000	บาท

รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัว

1) 1,000 - 5,000 บาท	มี	-	ครอบครัว
2) 5,001 - 10,000 บาท	มี	-	ครอบครัว
3) 10,001 - 20,000 บาท	มี	83	ครอบครัว
4) 20,001 - 30,000 บาท	มี	100	ครอบครัว
5) 30,001 - 50,000 บาท	มี	390	ครอบครัว
6) 50,001 - 100,000 บาท	มี	25	ครอบครัว

ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง

1) จำนวน 1 - 5 ไร่	มีจำนวน	19	ครอบครัว
2) จำนวน 6 - 10 ไร่	มีจำนวน	18	ครอบครัว
3) จำนวน 11 - 20 ไร่	มีจำนวน	18	ครอบครัว
4) จำนวน 21 - 50 ไร่	มีจำนวน	6	ครอบครัว
5) จำนวน 50 ไร่ขึ้นไป	มีจำนวน	5	ครอบครัว
6) ยังไม่ได้เอกสารสิทธิ์ รวม 350 ไร่	มีจำนวน	30	ครอบครัว

1.2.4 ด้านสังคมวัฒนธรรม

บ้านหนองตากคงตั้งอยู่บนที่ราบลุ่มมีแหล่งน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภค
บริโภค มีการทำการเกษตร ทำงานโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว มีการขยายตัวของชุมชน
และประชากรค่อนข้างสูง การเมืองการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ลักษณะครอบครัวมี

ครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย มีค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมอยู่กึ่งกลางระหว่างสังคม
กับสังคมชนบท มีวัดจำนวน 1 แห่ง ชื่อ "วัดบ้านหนองตากง" มีพระ 7 รูป และเด็กวัด 2 คน

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ

1) ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

บ้านหนองตากง ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 7 กิโลเมตร มีการ
นากมที่สะดวกในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาด รวมถึงการอาศัยวิวัฒนาการทาง
เทคโนโลยีมาช่วยในการบำรุงดูแลพืชผลทางการเกษตรให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการปลูกพืช
บนน้ำหยดซึ่งเป็นการนำวิธีการปลูกพืชแบบใหม่มาใช้ ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

อาชีพในสมัยแรกที่ราษฎรอพยพมาอยู่ได้แก่ การทำการเกษตร การทำ
ห้องจักสาน การทำเสาจากต้นไม้ การเลื่อยไม้ทำกระดานสร้างบ้าน การทำเกวียน การเก็บชั้นขาย

อาชีพเดิมเลิกทำไปแล้ว คือ อาชีพการทำเครื่องจักสาน เลิกเมื่อ พ.ศ.
35 เพราะไม่มีตลาดรับซื้อส่วนมากทำขึ้นเพื่อใช้ในครัวเรือน, อาชีพทำเสาจากต้นไม้ เลิกเมื่อ
พ.ศ.2515 เพราะป่าไม้ที่เคยมีหมด ไม่มีต้นไม้ใหญ่ใช้ทำเสา การตัดไม้ต้องขออนุญาตหลวง, อาชีพ
โดยไม้ทำกระดานสร้างบ้าน เลิกเมื่อ พ.ศ. 2530 เพราะป่าไม้ที่เคยมีหมด ไม่มีต้นไม้ใหญ่ใช้ทำ
กระดาน การตัดไม้ต้องขออนุญาตหลวง, อาชีพทำเกวียน เลิกเมื่อ พ.ศ. 2515 เพราะมีเทคโนโลยี
สมัยใหม่เข้ามาแทนที่ผู้หันมาจับขี่รถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และอาชีพเก็บชั้นขาย เลิกเมื่อ พ.ศ.
1500 เพราะ ป่าไม้ที่เคยมีหมดไป ทำให้ไม่มีชั้นที่จะเก็บขาย
อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น คือ อาชีพทำงานโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อ พ.ศ. 2533, อาชีพทำการประมง
(เพาะเลี้ยงปลาสวยงาม) เมื่อ พ.ศ. 2540, อาชีพรับเหมามือ พ.ศ. 2541, อาชีพทำการเกษตรไร่นา
สวนผสม เมื่อ พ.ศ. 2540, อาชีพทำการเกษตรสมัยใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2542

2) วัฒนธรรมประเพณีที่เด่นๆ ที่ชาวบ้านถือปฏิบัติสืบทอดกันมาที่สำคัญดังนี้

- มกราคม : ทำบุญวันขึ้นปีใหม่
- กุมภาพันธ์ : ประเพณีเวียนเทียน
- เมษายน : ทำบุญวันสงกรานต์รดน้ำพระและผู้เฒ่าในหมู่บ้าน
- พฤษภาคม : เวียนเทียน
- กรกฎาคม : เวียนเทียนและทำบุญวันเข้าพรรษา
- ตุลาคม : ทำบุญออกพรรษา
- พฤศจิกายน : ลอยกระทง
- ธันวาคม : เทศน์มหาชาติ

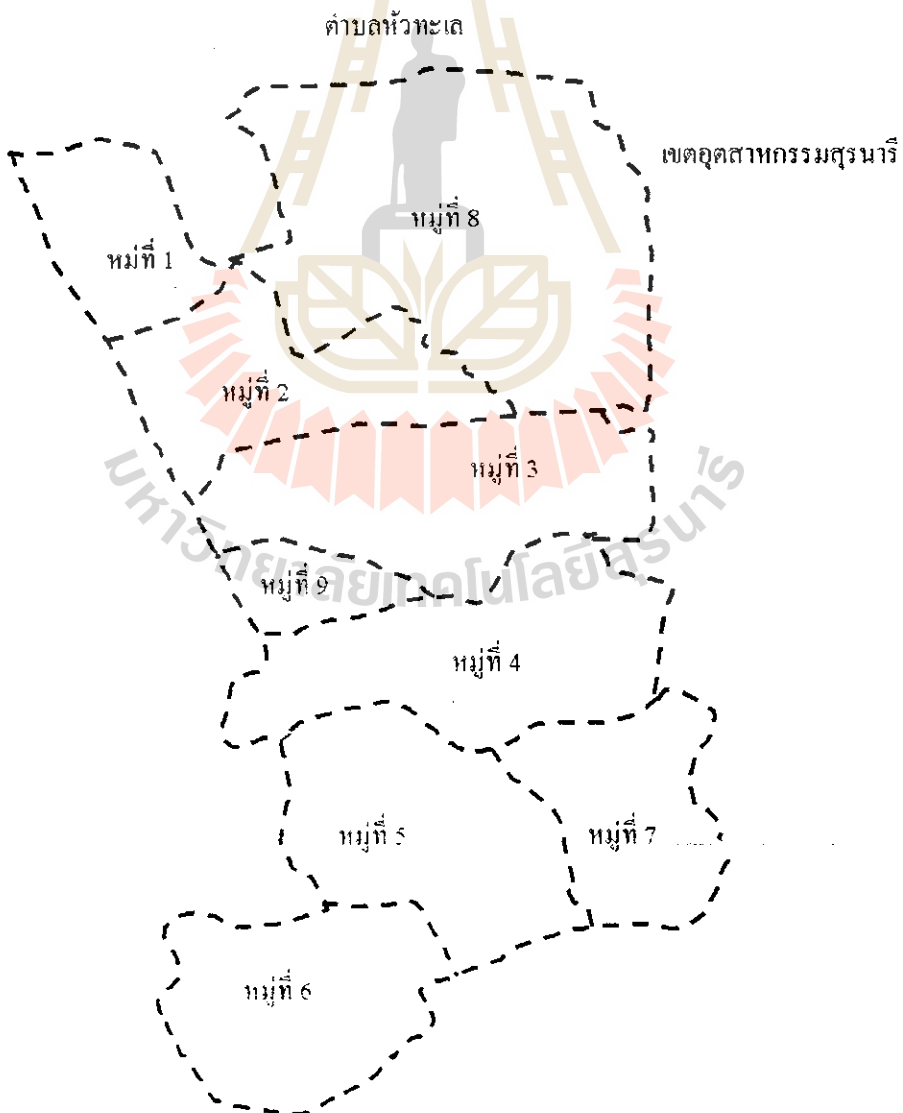
3) ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี

- สภาพทางภูมิศาสตร์ ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านที่มีอาณาเขต
ต่อกับพื้นที่ต่างๆ คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลหัวทะเล
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตอุตสาหกรรมสุรนารี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองระเวียง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	บ้านหนองปลิง

จึงเป็นลักษณะที่เอื้อต่อการทำการค้า และการรับจ้างในเขตอุตสาหกรรม ทำให้ชาวบ้านมีโอกาส
สร้างอาชีพ สร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น โดยอาณาเขตติดต่อดังแสดงในรูปที่ 4.2

รูปที่ 4.2 เขตติดต่อหมู่บ้านหนองตากง

- ลักษณะสภาพที่ดิน พื้นที่เป็นที่ราบเหมาะแก่การทำการเกษตร รวมถึงสภาพดินที่เอื้ออำนวยต่อการปลูกพืชหลายชนิด ซึ่งสามารถแยกได้ดังนี้

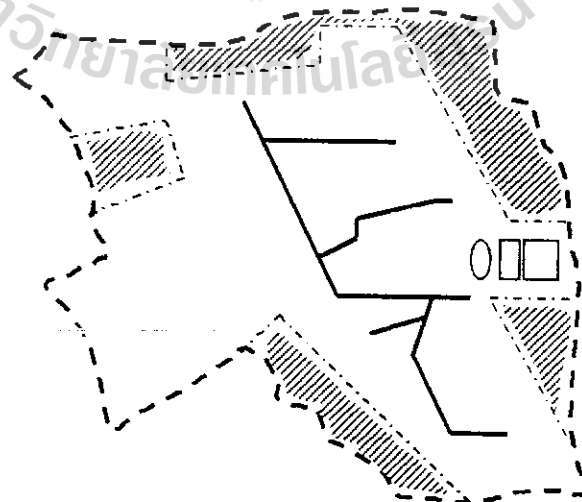
ดินร่วน	เหมาะแก่การทำการเกษตรประเภทพืชไร่
ดินร่วนปนทราย	เหมาะแก่การทำการเกษตรประเภทพืชไร่
ดินเหนียว	เหมาะแก่การเกษตรระบบน้ำและทำนา
ดินร่วนปนเหนียว	เหมาะแก่การทำนา

แต่ในปัจจุบันพื้นที่ทำการเกษตรเริ่มลดน้อยลง เนื่องจากมีการขยายตัวของที่อยู่อาศัยที่เพิ่มมากขึ้น ดังแสดงในรูปที่ 4.3

รูปที่ 4.3 การลดลงของพื้นที่ทำการเกษตร

พื้นที่ทำการเกษตรก่อนปี พ.ศ. 2537

พื้นที่ทำการเกษตรหลังปี พ.ศ. 2537

4) ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง

ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็งของหมู่บ้าน คือ การอพยพมาอาศัยในหมู่บ้านของคนในกลุ่มของหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งมีค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันทำให้เกิดความแตกแยกทางด้านความคิด ความรักในถิ่นฐานแตกต่างกัน รวมถึงความเจริญทางด้านวัตถุมีผลทำให้ความสัมพันธ์แบบเครือญาติเริ่มห่างหายไป เปลี่ยนเป็นการคำนึงถึงประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก

ลักษณะประชากร

ในหมู่บ้านหนองตากวงมีครัวเรือน 742 ครอบครั้ว มีบ้าน 598 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 2,105 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51% กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18 – 50 ปี

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	1,032	49
- หญิง	1,073	51
2. อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	24	1.14
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	73	3.47
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	210	9.98
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	305	14.49
14 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	460	21.85
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	669	31.78
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	315	14.96
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	49	2.33

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา		
- นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนบ้านหนองลาดง		
ชั้นอนุบาล 1	36	12.50
ชั้นอนุบาล 2	39	13.54
ชั้น ป.1	31	10.76
ชั้น ป.2	47	16.32
ชั้น ป.3	37	12.85
ชั้น ป.4	36	12.50
ชั้น ป.5	29	10.07
ชั้น ป.6	33	11.46
- สมาชิกในหมู่บ้านไปศึกษานอกหมู่บ้าน		
ระดับประถมศึกษา	24	15.69
ระดับมัธยมศึกษา	89	58.17
นักศึกษาผู้ใหญ่	17	11.11
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	23	15.03
ลักษณะอื่นๆ ของประชากร		
- ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีฐานะยากจน ได้รับการสงเคราะห์จากรัฐ	7 (จาก 15 คน)	46.67
- ในหมู่บ้านมีคนพิการ ได้เรียนหนังสือ	1	25.00
- ในหมู่บ้านมีคนพิการ ไม่ได้เรียนหนังสือ	3	75.00

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

แหล่งน้ำที่สำคัญในหมู่บ้านจะเป็นสระน้ำขนาดใหญ่ 3 สระ ใช้สำหรับการอุปโภค-บริโภคของคนในหมู่บ้าน รวมถึงการใช้น้ำเพื่อการประปาของหมู่บ้านด้วย

ตารางที่ 4.4 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำตื้น	5		✓
บ่อน้ำบาดาล	8	✓	
สระน้ำ	3	✓	

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ จากการสัมมนาและเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า ชาวบ้านในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านเป็นโครงการที่รัฐบาลสนับสนุนเงินทุนมาให้ เพื่อเป็นเงินกองทุนของหมู่บ้าน โดยผู้ที่จะมีสิทธิ์ใช้เงินกองทุนนี้ได้ต้องเป็นคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเท่านั้น การบริหารจัดการเงินกองทุนจะให้ชาวบ้านร่วมกันคัดเลือกคณะกรรมการขึ้นมาบริหารจัดการ ซึ่งเป็นเงินทุนนี้ถือเป็นเงินของชาวบ้านทุกคน ทั้งนี้กลุ่มที่มีความเข้าใจจะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจติดตามข่าวสารและกลุ่มที่เข้าห้วงเวลาที่ประชุมชาวบ้านเป็นประจำ ส่วนกลุ่มที่ไม่เข้าใจจะเป็นกลุ่มที่ไม่เข้าประชุมหรือไม่ติดตามรับฟังข่าวสาร

2) เงิน 1 ล้านบาท ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ได้รับเงินโอนเมื่อวันที่ 24 เดือน กันยายน พ.ศ. 2544 เมื่อได้รับจัดสรรเงินกองทุนให้กับหมู่บ้านแล้วนั้น ทางคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้รับผิดชอบบริหารจัดการกองทุน ได้ทำการปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกในหมู่บ้านที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนและขอกู้เงิน โดยสมาชิกที่ขอกู้จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกองทุนอย่างเคร่งครัด เพื่อก่อให้เกิดความเสมอภาคภายในหมู่บ้านอย่างแท้จริง สมาชิกกู้เงินกองทุนหมู่บ้านส่วนมากนำไปค้าขาย และทำการเกษตร

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะแบ่งพื้นที่ตามกลุ่มของที่อยู่อาศัย โดยในแต่ละกลุ่มพื้นที่จะต้องมีคนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการอย่างน้อย 1 คน ทั้งนี้เพื่อเป็นตัวแทนคอยประสานงานในกองทุนและในพื้นที่นั้น ทำให้การทำงานมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น การคัดเลือกคณะกรรมการจะคำนึงถึงความสามารถ มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเป็นผู้นำ และเป็นบุคคลที่ชาวบ้านนับหน้าถือตา ทำให้กองทุนหมู่บ้านดำเนินการบริหารไปอย่างเป็นระบบ เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านยั่งยืนต่อไป รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์และความสามารถพิเศษ
1. นายประเสริฐ สิทธิวงศ์	ประธานกรรมการ	อดีตครูผู้สอน 15 ปี อดีตครูใหญ่ 14 ปี อดีตหัวหน้าฝ่ายบริหาร 11 ปี
2. นางพิสมัย โพธิราชา	รองประธานกรรมการ	ครูผู้สอน อาจารย์ 2 ระดับ 7
3. นายเฉลา เลือทะเล	เหรัญญิก	เสียชีวิต 10 ก.พ. 45
4. นางสาวสุกัญญา วงษ์โคกสูง	เลขานุการ	จบวุฒิปริญญาตรี อดีตพนักงานบริษัทเอกชน
5. นางดวงกมล จันทร์จำรัส	ประชาสัมพันธ์	อดีตพนักงานบริษัทเอกชน
6. นายโสภณ กล่อมประเสริฐ	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ	อดีตพนักงานธนาคาร
7. นายสมพร จาบทะเล	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ	มีความรู้ ความสามารถด้านเกษตร
8. นายประภาส เลือทะเล	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ	มีความรู้ ความสามารถด้านเกษตร
9. นายสะอาด จาบทะเล	กรรมการฝ่ายสินเชื่อ	มีความรู้ ความสามารถด้านช่าง
10. นางรัชณี สิงหาพิพย์	กรรมการฝ่ายสินเชื่อ	จบวุฒิปวช.บัญชี
11. นายอานนท์ พุทประเสริฐ	กรรมการฝ่ายสินเชื่อ	มีความรู้ ความสามารถด้านช่าง
12. นางประยงค์ เทียมศักดิ์	กรรมการฝ่ายประเมินผล	ลาออกวันที่ 5 ก.พ. 45
13. นางฉวีพร กุ้งมะเรียง	กรรมการฝ่ายประเมินผล	มีความรู้ ความสามารถด้านเกษตร
14. นางกล้า จาบทะเล	กรรมการฝ่ายประเมินผล	อดีตสาธารณสุขประจำตำบล
15. นายอำนาจ จิตโชติ	กรรมการฝ่ายประเมินผล	พนักงานบริษัทเอกชน

4) เงินที่ผู้ชำระคืน เมื่อสมาชิกที่กู้ยืมเงินกองทุนไปแล้ว เมื่อถึงกำหนดชำระ ผู้กู้เงินมาส่งที่คณะกรรมการที่รับผิดชอบประจำกลุ่มพื้นที่ หรือผู้กู้เงินมาส่งที่ประธาน เป็นผู้ดูแลในแต่ละวัน หรือผู้กู้เงินไปส่งที่ธนาคารโดยขอหนังสือรับรองจากประธานกองทุน เงินชำระจากผู้กู้แล้ว คณะกรรมการจะนำเงินมารวมกันแล้วนำไปฝากธนาคารทันที โดยที่ **จะไม่เก็บเงินไว้ที่ตั้งหรือคณะกรรมการคนใดคนหนึ่ง**

5) ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน คณะกรรมการกองทุนของหมู่บ้าน ประกอบไปด้วยคณะบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงานหลากหลาย **อาชีพมารวมกลุ่มกันเพื่อระดมมันสมอง ร่วมกันบริหารจัดการกองทุน เพื่อให้ได้ผลสำเร็จตามประสงค์ของกองทุน** การบริหารจัดการในช่วงเดือนแรกมีการดำเนินงานที่ค่อนข้างติดขัดเล็กน้อย เนื่องจากการเรียนรู้ใหม่ทั้งทางรัฐบาลและประชาชน แต่ก็สามารถผ่านพ้นมาได้ ส่วนในเดือนที่ 2-3 การดำเนินงานเริ่มเป็นรูปเป็นร่าง เป็นระบบมากขึ้น และสามารถบริหารจัดการกองทุนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

6) ความเข้มแข็งของชุมชน ภาพรวมของชุมชนถือว่ามีความเข้มแข็ง เนื่องจาก **ชาวบ้านที่มีความรู้ ความสามารถที่หลากหลายเข้ามาอยู่ในหมู่บ้าน ทำให้ได้แนวความคิดที่หลากหลายตามไปด้วย** แต่เนื่องจากความแตกต่างด้านความคิดระหว่างกลุ่มชาวบ้านท้องถิ่นกับชาวบ้านที่เข้ามาอยู่ใหม่ ก็ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านการดำเนินชีวิต จากที่เคยกันแบบที่แบบนิ่ง แบบแบบเครือญาติ คอยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มาเป็นการอยู่แบบตัวใครตัวมัน มีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น ความสามัคคี ความร่วมมือเริ่มลดน้อยลง

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า การคัดเลือกผู้กู้เงินกองทุนของคณะกรรมการ คณะกรรมการกองทุนจะคัดเลือกผู้กู้ที่ขอกู้เงินตามกิจกรรมที่ระบุในข้อบังคับของกองทุน ขั้นตอนคัดเลือกพร้อมอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จะพิจารณาผู้กู้โดยดูศักยภาพของผู้กู้หลายอย่างถึงจะให้ผู้กู้ได้ เพื่อดูว่าผู้กู้สามารถชำระเงินคืนได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ จำนวนเงินก็จะพิจารณาให้ตามสภาพของโครงการ แต่จุดด้อยของคณะกรรมการในการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ คือคณะกรรมการจะดูฐานะของผู้มาขอกู้ว่าถ้าสามารถชำระเงินคืนได้ก็จะอนุมัติให้ หรือเป็นญาติพี่น้องคณะกรรมการก็จะอนุมัติให้เร็ว ทำให้สมาชิกอื่นที่ไม่ได้ผู้คิดการทำงานไม่โปร่งใส หรือบางคนขยันทำมาหากินแต่ฐานะยากจน การพิจารณาให้ผู้กู้ในจำนวนเงินที่น้อยทำให้ได้เงินไม่เพียงพอต่อการลงทุน

2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า การจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่ ในช่วง 3-4 เดือนแรกยังไม่เข้ารูปเข้ารอยเท่าไร สาเหตุมาจากหลายประการ คือ คณะกรรมการที่รับผิดชอบในด้านการทำบัญชียังไม่มี ความชำนาญด้านบัญชี ไม่เข้าใจในระบบบัญชีที่รัฐบาลอบรมให้ เมื่อเริ่มเข้ารูปเข้ารอยรัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลงระบบบัญชีใหม่ ทำให้การจัดบัญชีในส่วนต่าง ๆ เป็นไปได้ช้า รวมถึงปัญหาด้านตัวคณะกรรมการที่รับผิดชอบด้านบัญชีไม่มี ใ้ให้กับกองทุน จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ของคณะกรรมการที่รับผิดชอบด้านบัญชีหลาย ทำให้การดำเนินงานด้านเอกสารดำเนินไปเรื่อยๆ แต่ในช่วงหลังจาก 3-4 เดือนแรกผ่านไป กรรมการถูกปรับเปลี่ยนจนเหมาะสมกับหน้าที่แล้ว การช่วยกันศึกษางานด้านบัญชีทำให้มี ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น รวมถึงการขอคำปรึกษาด้านบัญชีจากผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ มีผลทำให้การ งานด้านบัญชีมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) การหาตลาด ลักษณะการกู้เงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจะเป็นการกู้เงิน ะกอบอาชีพเอง เช่น การค้าขาย การขายของชำที่บ้าน ด้านการตลาดผู้ซื้อมาซื้อเองที่บ้าน ทัศนคติต่าง ๆ จะเป็นการซื้อมาร้านค้าส่งที่มีกำไรน้อยกว่าผลิตรายใหญ่มาแล้วนำมาขายปลีก ไม่จำเป็นต้องโฆษณาเชิญชวนลูกค้า การทำการเกษตร เกษตรกรจะนำผลผลิตที่ได้ไปขายเอง ่อบางครั้งอาจมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงที่ การขายข้าวแกง ร้านอาหาร ผู้บริโภคเลือกซื้อหรือ ้มาใช้บริการเองซึ่งผู้ให้บริการด้านนี้จะต้องเลือกแหล่งทำเลที่เหมาะสมโดยจะเน้นที่ที่เป็นแหล่ง ึ่งชุมชนที่มีจำนวนมากๆ เป็นแหล่งที่มีรายได้และการใช้จ่ายเงินสูง เช่น ในเขตอุตสาหกรรม เนารี เป็นต้น

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง พบว่า มีชาวบ้านในหมู่บ้านสมัครเป็นสมาชิกกองทุน 295 คน การปล่อยเงินกู้ให้สมาชิกกู้เงินทั้งหมด 118 ราย สมาชิกผู้กู้เงินนำเงินไปเป็นทุนในการสร้างงาน ึ่งรายได้ เพื่อหาเลี้ยงครอบครัวทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การชำระเงินคืนแบ่งเป็นรายเดือน ะรายปี

2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า สมาชิกกองทุนผู้ที่ได้รับเงินกู้บางรายไม่นำเงิน ้ไปตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ เช่น นำไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือย นำไปชำระหนี้ที่กู้ยืมมาจากแหล่งอื่น

3) ผลกระทบทางอ้อม พบว่า การพิจารณาผู้ขอกู้ของคณะกรรมการกองทุนมี ุดตอนการพิจารณาหลายขั้นตอนเพื่อให้เกิดความรอบคอบอย่างที่สุด ซึ่งในบางครั้งก็ต้องคำนึงถึง วมสามารถในการชำระเงินคืนของผู้ขอกู้ด้วย ทำให้เกิดการโต้แย้งจากสมาชิกว่าทำไมคนนั้นได้ หนี้ไม่ได้ ทั้งๆ ที่โครงการก็เหมือนๆ กัน ทำให้เกิดความเคืองแครงใจระหว่างคณะกรรมการ ึ่งกองทุนกับสมาชิกผู้ที่ไม่ได้รับอนุมัติเงินกู้

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ประสบการณ์ในการดำเนินงานของผู้กู้ ผู้กู้ที่นำเงินไปลงทุนประกอบกิจการในอาชีพต่างๆ นั้น มักจะเป็นกิจการที่ผู้กู้มีประสบการณ์มาก่อนแล้ว หรือไม่ก็เพื่อนำเงินลงทุนไปต่อยอดกิจการที่ทำอยู่ก่อนแล้ว ทำให้การดำเนินงานไม่มีปัญหา การตลาดอาศัยตลาดเดิมที่มีอยู่และกลยุทธ์เพิ่มตลาดใหม่ขึ้นมา

2) การหาความรู้เพิ่มเติม พบว่า การหาความรู้เพิ่มเติมจะเป็นส่วนของส่วนราชการที่เข้ามาอบรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ หรือการเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อนำมาพัฒนากิจการของตนเองให้ดีขึ้น

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมเงิน พบว่า จำนวนเงินที่กู้จากกองทุนได้กระจายสู่ผู้กู้เงินทุกคนเรียบร้อยแล้ว และสมาชิกผู้กู้ทุกคนได้ดำเนินการตามนโยบายวัตถุประสงค์และเมื่อครบกำหนดชำระเงิน ผู้กู้เงินกองทุนได้นำเงินคืนและดอกเบี้ยนำส่งกองทุน

2) สถานที่และวัตถุดิบ พบว่า สถานที่ที่ใช้สถานที่บ้านเป็นหลักสำหรับผู้กู้ที่กู้เลี้ยงสัตว์ ส่วนผู้ค้าขาย เป็นทั้งสถานที่บ้านและเช่าสถานที่เป็นทำเลเหมาะแก่การค้าขาย วัตถุดิบจัดหาได้ในหมู่บ้านหรือสถานที่ใกล้เคียง

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย พบว่า สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการกิจการหรือโครงการนั้น จะต้องผ่านการพิจารณาอย่างรอบรอบจากคณะกรรมการกองทุน ซึ่งก็ต้องมีการพิจารณาถึงความสามารถในการดำเนินธุรกิจหรือโครงการด้วย เช่น การดำเนินธุรกิจค้าขาย ผู้กู้ขอเงินไปเพื่อขยายกิจการ ซึ่งก็เป็นการดำเนินธุรกิจที่ได้ทำมาเป็นปกติอยู่แล้ว เพียงแต่ต้องการเพิ่มทุนหรือขยายกิจการให้เพียงพอต่อความต้องการ หรือเพื่อการปรับปรุงร้านให้ดีขึ้น ส่วนด้านการทำการเกษตร โดยพื้นฐานแล้วสมาชิกที่กู้เงินเพื่อมาทำการเกษตรจะเป็นกลุ่มที่ประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นหลักเดิมอยู่แล้ว ดังนั้นความสามารถในการดำเนินธุรกิจจึงมีอยู่อย่างเต็มที่มี

2) การทำบัญชี พบว่า การทำบัญชีของผู้กู้ยังเป็นลักษณะชาวบ้านคือจะไม่ใกล้เคียงกับการทำบัญชี จะอาศัยการจดจำหรือการจดแบบง่าย ๆ เพื่อความเข้าใจของตนเองมากกว่าที่จะทำให้เป็นระบบบัญชีตามมาตรฐานทั่วไป เนื่องจากชาวบ้านส่วนมากไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านบัญชี รวมถึงไม่ยากเสียเวลาที่จะมานั่งวิเคราะห์รายรับรายจ่ายในแต่ละวัน

3) การชำระเงินคืน พบว่า ในการพิจารณาเงินกู้คณะกรรมการกองทุนก็จะพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ และความสามารถในการชำระเงินคืนของผู้กู้ด้วย แต่ทั้งนี้ทั้ง

ผู้เป็นเพียงความน่าจะเป็นเท่านั้น การชำระเงินคืนอยู่ที่ความรับผิดชอบของตัวผู้กู้เองมากกว่า ว่าชำระหรือไม่ เท่าที่กองทุนดำเนินงานมาปัญหาการไม่ชำระเงินคืนมีค่อนข้างน้อย ซึ่งก็ไม่ใช่เป็นภาระไม่สามารถชำระเงินคืนได้ แต่เกิดจากการตั้งใจที่จะไม่ชำระมากกว่า

4) บทบาทของกองทุนในการพัฒนาชุมชน พบว่า กองทุนเงินล้านของหมู่บ้านว่ามีบทบาทในการพัฒนาชุมชนค่อนข้างมาก เนื่องจากสมาชิกในหมู่บ้านประกอบอาชีพทำการค้าขาย เลี้ยงสัตว์ ซึ่งก็จำเป็นต้องมีเงินทุนเพื่อใช้ในการหมุนเวียน โดยก่อนที่มีกองทุนเงินล้านบาทนั้น สมาชิกในหมู่บ้านส่วนใหญ่ต้องใช้บริการเงินกู้จากแหล่งอื่นทั้งของรัฐและของเอกชน เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุน ซึ่งเงินกู้จากแหล่งอื่นมีการคิดดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ถ้าหากไม่มีขยได้เพียงพอต่อการชำระหนี้ก็จะทำให้หนี้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อมีกองทุนหมู่บ้านแล้วทำให้สมาชิกในหมู่บ้านมีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และใช้เป็นหมุนเวียนอยู่ในหมู่บ้านอย่างถาวร โดยมีคณะกรรมการที่เป็นสมาชิกในหมู่บ้านเองเป็นผู้บริหารจัดการ บทบาทของกองทุนในการพัฒนาชุมชนมีทั้งด้านการบรรเทาทุกข์ของสมาชิกในหมู่บ้าน ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินต้องการใช้เงินอย่างเร่งด่วน ซึ่งกองทุนก็ได้สำรองเงินไว้สำหรับเหตุฉุกเฉินด้วย

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) ผลโดยตรง พบว่า จากการที่ได้กู้เงินกองทุนไปประกอบอาชีพ ผู้กู้มีทุนเพิ่มจากทุนเก่าที่มีอยู่แล้วแล้ว ทำให้ผู้กู้มีรายได้เพิ่มขึ้น หรือผู้กู้นำไปประกอบอาชีพใหม่เพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว มีการใช้จ่ายให้เป็นประโยชน์เกิดการหมุนเวียนตลอดเวลา
- 2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า ผู้กู้สามารถพึ่งตนเองและเลี้ยงครอบครัวได้ ลดปัญหาการว่างงานในหมู่บ้าน สร้างสรรอาชีพใหม่ให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน
- 3) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า ชาวบ้านมีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน ไม่เป็นหนี้เงินนอกระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง

3. ผลการทดลองวิธีใหม่

วิธีการปลูกแตงกวาแบบน้ำหยดและใช้พลาสติกคลุมดิน ผลการทดลองพบว่า วิธีการนำพลาสติกมาคลุมดินในบริเวณที่เป็นแปลงปลูกแตงกวา สามารถลดปริมาณการระเหยของน้ำได้เป็นอย่างดีทำให้ดินมีความชุ่มชื้นเป็นเวลานาน ทั้งยังสามารถป้องกันวัชพืชและศัตรูพืชได้อีกด้วยและการนำระบบน้ำหยดมาใช้ ก็ทำให้สามารถปลูกแตงกวาได้หลายรุ่นโดยไม่ต้องรออาศัยฝนตามฤดูกาล ซึ่งแต่เดิมใน 1 ปีจะปลูกได้เพียงรุ่นเดียวเท่านั้น การปลูกแตงกวาวิธีใหม่นี้ช่วยให้เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น และมีรายได้เพิ่มมากขึ้นด้วย

ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู

4.1 อาชีพเลี้ยงสุกร ปังจ้ยนำเข้าที่ดีได้แก่ การเลี้ยงสุกรโดยการลดต้นทุนด้านอาหารสำเร็จรูป ทั่วหันกลับมาใช้วิธีการผสมเศษอาหารที่เหลือกับอาหารสำเร็จรูป การทำโรงเรือนเลี้ยงสุกรมักจะ เป็นโรงเรือนที่สูงโปร่ง เพื่อการถ่ายเทอากาศตลอดเวลาและประหยัดงบประมาณการก่อสร้าง การ เลี้ยงสุกรที่จะนำมาเลี้ยงจะเลือกลูกสุกรอายุประมาณ 1 เดือน มีความสมบูรณ์ด้านร่างกาย ปรบถ้วน ซึ่งราคาจะไม่สูงจนเกินไป การไถ่ขุงก็เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการเลี้ยงสุกร ผู้เลี้ยงจะ ทั่วกับเศษไม้ในหมู่บ้านเป็นฟืนใช้ก่อไฟเพื่อไถ่ขุงให้กับสุกรโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

4.2 อาชีพเลี้ยงโค ปังจ้ยนำเข้าที่ดีได้แก่ การเลี้ยงโคโดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ทั่วเป็นประโยชน์ ผู้เลี้ยงจะค่อนโคไปเลี้ยงตามทุ่งหญ้าเพื่อให้โคค้นหาอาหารกันตามต้องการ ซึ่งก็ ทั่วไม่ต้องลงทุนค่าใช้จ่ายด้านอาหาร

4.3 อาชีพทำการเกษตร ปังจ้ยนำเข้าที่ดีได้แก่ การเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และ ทั่วความต้องการของตลาดมาปลูก โดยการอาศัยประสบการณ์ที่สะสมมา รวมถึงการใช้เทคโนโลยี ทั่วใหม่เข้ามาช่วย เพื่อเพิ่มปริมาณการปลูกพืชให้มากขึ้น

4.4 อาชีพด้านการบริการ ปังจ้ยนำเข้าที่ดีได้แก่ การเลือกทำเลตั้งที่เป็นศูนย์กลางแหล่งชุมชน ทั่วจะทำให้ได้เปรียบคู่แข่ง การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การให้บริการที่ดี ก็เป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้าง ทั่วให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการอีก

5. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ผลจากการโครงการกองทุนหมู่บ้านเกิดขึ้นมีผลเกิดขึ้นมากมายจากหมู่บ้านทั้งด้านการ ทั่วประกอบอาชีพ และในด้านการบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

5.1 ผลที่เกิดจากกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านร่วมมือ ทั่วกันบริหารจัดการกองทุน โดยจัดสรรเงินให้สมาชิกผู้ เมื่อถึงระยะเวลาชำระหนี้สมาชิกผู้เงิน ทั่วสามารถนำเงินมาใช้กองทุนได้ ภายในหมู่บ้านมีการสร้างรายได้จากเม็ดเงินที่กู้ยืมจากกองทุน

5.2 ผลที่เกิดจากตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

- 1) สมาชิกในชุมชนเกิดความสามัคคี
- 2) สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 3) สมาชิกในชุมชนมีการรวมตัวกันตั้งกลุ่มองค์กรประชาชนขึ้น
- 4) สมาชิกในชุมชนสามารถเลี้ยงครอบครัวได้

5.3 ผลที่เกิดจากการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

1) การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนเป็นไปอย่างมีระบบ ไม่ว่าจะด้านปฏิบัติงานหรือด้านเอกสาร ทำให้การทำงานเป็นไปได้ง่ายและรวดเร็ว

2) การให้สมาชิกกองทุนกู้เงินเพื่อไปพัฒนาอาชีพ ทำให้เกิดรายได้เข้าสู่ครอบครัว สมาชิกมีชีวิตที่ดีขึ้น ลดปัญหาการกู้เงินนอกระบบ

3) การติดตามการใช้เงินของผู้กู้เงินกองทุนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ประเมินผลความสามารถในการชำระเงินคืน ทำให้สามารถผู้กู้เงินมาชำระคืนกองทุนได้ตามกำหนด

4) คณะกรรมการมีการประชุมกลุ่มสมาชิกกองทุนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สมาชิกและคณะกรรมการรับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมกันหาวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทัน่วงที

6. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

การจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินได้ ต้องประกอบปัจจัยหลายอย่างเป็นสิ่งประกอบในการประเมินโครงการ ดังนี้

6.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

6.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า ส่วนมากชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจต่อกองทุน จะมีส่วนเล็กน้อยที่ไม่เข้าใจ ถ้ากลุ่มไหนไม่เข้าใจคณะกรรมการกองทุนร่วมประสานกันเข้าไปอธิบายในกลุ่มถึงบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านเข้าและมีทัศนคติที่ดีต่อกองทุน เมื่อกองทุนได้รับเงินจัดสรรมาจากรัฐบาล คณะกรรมการดำเนินการให้สมาชิกยื่นขอกู้ โดยผู้กู้จะต้องมีบุคคลค้ำประกันและผู้ค้ำประกันจะต้องเป็นสมาชิกกองทุนเท่านั้น ถึงจะค้ำประกันผู้กู้ได้

6.1.2 ระบบการบริหารกองทุน พบว่า การบริหารของคณะกรรมการกองทุนได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของกองทุน คณะกรรมการมาจากการคัดเลือกของชาวบ้าน คณะกรรมการร่วมกับชาวบ้านกำหนดกฎระเบียบกองทุน สมาชิกกองทุนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ให้ไว้อย่างเคร่งครัด

6.1.3 การเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเอง พบว่า ชาวบ้านรู้จักพึ่งพาตัวเอง มีความเข้าใจในการใช้ภูมิปัญญาของตนเองช่วยในการทำมาหากิน เพื่อสร้างรายได้เข้าสู่ครอบครัว มีการร่วมกันแสดงความคิดเห็นทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ที่สามารถนำไปปรับใช้ได้

6.1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า การกู้เงินกองทุนเพื่อนำมาเป็นทุนในการประกอบอาชีพ ทำให้มีอาชีพหลายอาชีพที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันด้านเศรษฐกิจในหมู่บ้านให้ชาวบ้านมีรายได้เข้าสู่หมู่บ้านมีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น ชาวบ้านไม่ต้องไปกู้เงินนอกระบบ ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง

6.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า เมื่อชาวบ้านอยู่ดีกินดี รู้จักร่วมกันคิด
กันสร้างเพื่อให้หมู่บ้านอยู่ด้วยความสามัคคี ร่วมสร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่มี
ความสามัคคี เมื่อผู้นำหมู่บ้านเป็นนำที่มีความยุติธรรม หมู่บ้านก็จะเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็ง

6.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า

6.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- 1) ชุมชนให้ความร่วมมือในการเสนอแนะและให้แนวคิดปัญหาต่างที่เกิดขึ้น
- 2) เกิดศักยภาพความเข้มแข็งในการบริหารกองทุน
- 3) ชุมชนกระตือรือร้นในการชำระหนี้เงินกองทุน
- 4) ชุมชนสร้างอาชีพมีรายได้เลี้ยงครอบครัวได้

6.2.2 ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- 1) ชุมชนไม่แสดงความคิดเห็นที่แท้จริงให้ทราบ
- 2) เมื่อเกิดกองทุนขึ้นปัญหาต่างเกิดขึ้นมากมาย
- 3) ชาวบ้านที่ฐานะยากจนกู้เงินจากกองทุนได้จำนวนน้อย
- 4) ชุมชนหลีกเลี่ยงคำถามที่ถามเพื่อตอบแบบสอบถาม

6.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า ชุมชนสามารถบริหารการจัดการกองทุนได้
ด้วยตนเองและพยายามเรียนรู้จากหน่วยงานที่ทางรัฐบาลจัดให้ และได้ร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
พยายามลดข้อโต้แย้งภายในกลุ่มเพื่อเชื่อมโยงความสามัคคีระหว่างคณะกรรมการและชุมชน
เป็นรากฐานให้เกิดความเข้มแข็งในหมู่บ้าน

6.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

6.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด
พบว่า ในหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง การบริหารการจัดการของกองทุนเป็นไปตามระเบียบของกองทุน
แห่งชาติ ตั้งแต่การเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน จนถึงการได้รับเงินจัดสรร ปลดปล่อยเงินให้กู้ และ
การติดตามประเมินผลผู้กู้เงินกองทุนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และการอบรมให้คำแนะนำแก่ผู้
ไม่มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ

6.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า ในหมู่บ้าน
มีความสามัคคี ชาวบ้านใคร่ปรองคองและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้นำหมู่บ้านเป็นคนที่ม
คุณธรรม ยุติธรรม การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของชาวบ้านดำเนินไปตามกรอบและ
กฎระเบียบของสังคม และทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุป

จากการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองตาก หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2545 สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1) เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด จากการศึกษาพบว่า กองทุนของหมู่บ้านมีการจัดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสม โดยการแบ่งเขตความรับผิดชอบตามพื้นที่ที่ตนเป็นตัวแทน การดำเนินงานของคณะกรรมการยึดหลักตามกฎระเบียบข้อบังคับของกองทุนอย่างเคร่งครัด จะมีปัญหาบ้างเล็กน้อยในเรื่องของการสละเวลาให้กับกองทุน เนื่องจากกรรมการทุกคนก็มีภาระที่ต้องรับผิดชอบ

2) เพื่อทราบปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ช่วยส่งเสริมหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้กองทุนบรรลุเป้าหมาย คือ ความร่วมมือของชาวบ้านในการร่วมกันจัดตั้งกองทุน ความซื่อสัตย์ในเรื่องการนำเงินไปประกอบอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ให้เกิดประโยชน์ตามนโยบายที่รัฐบาลตั้งไว้ ความรับผิดชอบในการชำระหนี้คืนกองทุนเมื่อถึงกำหนด ส่วนปัจจัยที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนคือ กลุ่มคนส่วนน้อยที่นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์หรือไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร หรือกลุ่มคนที่คิดว่าเงินกองทุนที่ยืมมานั้น ไม่ต้องคืนก็ได้ โดยยึดหลักไม่หนี ไม่มี ไม่ให้

3) เพื่อทราบความเข้มแข็งของหมู่บ้าน และความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จากการศึกษาพบว่า หมู่บ้านมีความเข้มแข็งพอสมควร เนื่องจากมีผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ มีหลักการบริหารจัดการที่ดี

4) เพื่อทราบภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านในหลายๆ ด้าน เช่น กระบวนการจัดตั้ง กฎระเบียบที่สำคัญ กิจกรรมหลักของกองทุนหมู่บ้าน และความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากการศึกษาพบว่า กระบวนการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเป็นไปตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยกิจกรรมหลักของกองทุน คือ เป็นแหล่งเงินทุนในหมู่บ้านเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน

วิธีดำเนินการ

1) เลือกกลุ่มตัวอย่างจากชาวบ้านและคณะกรรมการกองทุนที่มีทะเบียนบ้านและอาศัย
ในหมู่บ้าน จำนวนร้อยละ 20 ของครัวเรือนทั้งหมด

2) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ใช้แบบ บร.1 – บร.12 ซึ่งกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกตและการจัด
โรวบ้าน

4) การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพใช้หลักการวิเคราะห์นโยบายแนวคิด
ความคิดเห็นของผู้บริหารกองทุน ผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการจากกองทุน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
ทุกความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงบรรยายโดยการแจก
งและคำนวณค่าร้อยละ

1.3 ผลการดำเนินงาน

1) ทราบและเข้าใจถึงกระบวนการดำเนินงานและบริหารจัดการของกองทุนหมู่บ้าน

2) ทราบถึงการบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงาน และการบริหารจัดการของกองทุน

บ้าน

3) ทราบถึงศักยภาพของชุมชนที่มีผลต่อการบริหารกองทุน

4) ทราบปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไขปัญหาของกองทุนหมู่บ้าน

5) ผลจากการติดตามประเมินโครงการครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือ
เสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านให้มีความยั่งยืนต่อไป

การอภิปรายผล

2.1 กระบวนการดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุน พบว่า กองทุนของหมู่บ้านมีกระบวนการดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนที่เป็นระบบชัดเจน คณะกรรมการในกองทุนมากเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบต่อน้ำที่ ซึ่งมีการแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบกันอย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การบริหารจัดการกองทุนไปตามระเบียบข้อบังคับกองทุน สามารถตรวจสอบได้

2.2 การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุน พบว่า กองทุนของหมู่บ้านสามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี สมาชิกกองทุนได้รับประโยชน์จากกองทุนอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะด้านเงินทุนในการประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้

2.3 ศักยภาพของชุมชนที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า การที่หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ มีบุคคลอาสาสมัครมาช่วย ทำให้เกิดความคิดที่แตกต่างกัน เมื่อนำความคิดที่หลากหลายมาเปรียบเทียบหาข้อดีข้อเสีย ก็จะได้ความคิดที่ดีที่สุดมาช่วยพัฒนาให้กองทุนมีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการที่ดี

2.4 ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไขปัญหของกองทุน

1) ปัญหาด้านระเบียบข้อบังคับกองทุน คือ ความไม่รัดกุมของระเบียบข้อบังคับบางข้อไม่เป็นปัญหาต่อการบริหารจัดการกองทุน ทำให้การดำเนินงานต้องรอการพิจารณาเห็นชอบจากประชุมคณะกรรมการก่อน ซึ่งจะเกิดความล่าช้าและความแตกแยกจากการมีความเห็นที่ไม่ลงรอยกันของคณะกรรมการ มีการแก้ไขโดย เมื่อกองทุนมีการดำเนินงานครบ 1 ปี จะมีการเลือกกรรมการออกกึ่งหนึ่งและคัดเลือกกรรมการใหม่ทดแทน รวมถึงการทบทวนระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนเพื่อปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมต่อไป

2) ปัญหาด้านการบริหารกองทุน คือ คณะกรรมการกองทุนต้องทำงานอย่างหนักเพื่อบริหารจัดการกองทุน แต่ไม่มีแรงจูงใจหรือผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการทำงาน มีการแก้ไขโดย การเพิ่มอัตราส่วนแบ่งในเรื่องผลตอบแทนคณะกรรมการเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 20

3) ปัญหาด้านกลุ่มผู้กู้ยืมเงินกองทุน คือ ผู้กู้ยืมเงินไปใช้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุน และการชำระเงินคืนล่าช้ากว่ากำหนด มีการแก้ไขโดย ตั้งคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบคอยติดตามประเมินผลการใช้เงินของผู้กู้ และให้คณะกรรมการที่รับผิดชอบในแต่ละเขตพื้นที่คอยติดตามทวงถามผู้กู้ให้ชำระเงินคืนเมื่อถึงกำหนด รวมถึงการปรับในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 50 สตางค์ต่อวัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยกองทุนหมู่บ้าน พบว่า แนวทางที่จะทำให้การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบรรลุเป้าหมาย ต้องประกอบด้วยปัจจัยดังนี้

- 1) ประชาชนในหมู่บ้านเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้หมู่บ้านของตนเอง มีความเจริญ โดยการมือกันพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนสามารถพึ่งตนเองได้
- 2) การเสริมสร้างจิตสำนึกให้มีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการคำนึงถึงประโยชน์รวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
- 3) ผู้นำชุมชน จะเป็นตัวแปรที่จะผลักดันให้หมู่บ้านมีศักยภาพในด้านต่างๆ ซึ่งผู้นำนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แต่เป็นผู้ที่เป็นทางการและไม่เป็น การร่วมมือกัน
- 4) วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของหมู่บ้าน จะเป็นตัวช่วยส่งเสริมให้คนมีรากฐานทาง ธรรมและประเพณีเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ที่จะช่วยสร้างหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งได้
- 5) การจัดเวทีประชาคม ในหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็ง ของหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี
- 6) การรวมกลุ่ม เป็นกลยุทธในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว
- 7) เสริมสร้างทัศนคติที่ดีและเป็นประ โยชน์ต่อกองทุนและส่วนรวม เพื่อลดข้อ ได้แย้งที่ก่อ ให้เกิดความแตกแยกให้มากที่สุด
- 8) มีการติดตามประเมินผล โครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วนำ หาแนวทางแก้ไขได้อย่างทันที่
- 9) เสริมสร้างขวัญและกำลังใจของผู้ที่ดำเนินงาน หรือผู้ที่ทำประ โยชน์ให้กับส่วนรวม
- 10) การขอความร่วมมือจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อมูล ความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาหมู่บ้าน ให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมหรือต่อไป

- 1) การศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นประโยชน์ต่อกองทุน
- 2) การศึกษาต้องเน้นหลักการที่เป็นประโยชน์มากที่สุด
- 3) มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในด้านที่คณะกรรมการ ไม่มีความรู้

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัทสหพัฒนาการพิมพ์จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองตากง. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองตากง. นครราชสีมา.
- สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2544. คู่มืออาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศน์หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ.
- กรมการพัฒนาชุมชน กชช.2ค. 2544. ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน
- กรมการพัฒนาชุมชน จปฐ.2 แบบประมวลผลและเปรียบเทียบเป้าหมายข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือนรายหมู่บ้าน. ชุมชนประจำปี 2544 คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท(พชช.).
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์.(2543).กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ประชาคม ประชาสังคม. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- คู่มือนักศึกษา.(2545).หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.